

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (tizedik tanács)

2020. december 3.*

„Tagállami kötelezettségszegés – 2009/72/EK irányelv és 2009/73/EK irányelv – A villamos energia és a földgáz belső piaca – Egyrészt a villamosenergia-átviteli és földgázszállítási rendszerek üzemeltetésének, másrészt pedig az ellátási és termelési tevékenységeknek a tényleges szétválasztása – Független nemzeti szabályozó hatóságok létrehozatala”

A C-767/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 258. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt 2019. október 17-én

az **Európai Bizottság** (képviselik: O. Beynet és Y. G. Marinova, meghatalmazotti minőségben)

felperesnek

a **Belga Királyság** (képviselik: L. Van den Broeck, M. Jacobs és C. Pochet, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: G. Block avocat)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (tizedik tanács),

tagjai: Juhász E., tanácselnökként eljárva, C. Lycourgos (előadó) és I. Jarukaitis bírák,

főtanácsnok: G. Pitruzzella,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Keresetlevelében az Európai Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy a Belga Királyság nem teljesítette a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/54/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi

* Az eljárás nyelve: francia.

irányelvből (HL 2009. L 211., 55. o.; helyesbítés: HL 2015. L 167., 94. o.), valamint a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvből (HL 2009. L 211., 94. o.; helyesbítés: HL 2015. L 167., 97. o.) eredő kötelezettségeit, mivel nem ültette át megfelelően a következő rendelkezéseket:

- a 2009/72 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontját és a 2009/73 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontját;
- a 2009/72 irányelv 37. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontját és a 2009/73 irányelv 41. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontját;
- a 2009/72 irányelv 37. cikke (6) bekezdésének a)–c) pontját és (9) bekezdését, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (6) bekezdésének a)–c) pontját és (9) bekezdését;
- a 2009/72 irányelv 37. cikke (10) bekezdését és a 2009/73 irányelv 41. cikke (10) bekezdését.

Jogi háttér

Az uniós jog

2 A 2009/72 irányelv (9), (11), (34), (37) és (61) preambulumbekendése a következőket mondja ki:

„(9) Ha a hálózatok nem különülnek el ténylegesen a termelési és ellátási tevékenységektől (a tényleges szétválasztás), ez nemcsak a hálózat üzemeltetésében jár a hátrányos megkülönböztetés kockázatával, hanem a vertikálisan integrált vállalkozásoknak saját hálózataikba történő megfelelő szintű beruházásra való ösztönzése terén is.

[...]

(11) Tényleges szétválasztás csak úgy érhető el, ha megszűnik a vertikálisan integrált vállalkozások törekvése a versenytársak hálózati hozzáféréssel és beruházásokkal kapcsolatos megkülönböztetésére. A belső érdekellentét feloldására és az ellátás biztonságának megvalósítására egyértelműen eredményes és biztos módszer a tulajdonjog szétválasztása, amelynek során a hálózat tulajdonosát jelölik ki rendszerüzemeltetőnek, és függetlenné teszik az ellátási és termelési érdekektől. Ezért az Európai Parlament a földgáz és a villamos energia belső piacának jövőbeli lehetőségeiről szóló, 2007. július 10-i állásfoglalásában [(2007/2089(INI)) (HL 2008. C 175. E, 206. o.)] az átviteli szinten megvalósított tulajdonjogi szétválasztást nevezte az arra legalkalmasabb eszköznek, hogy az infrastrukturális beruházásokat megkülönböztetéstől mentesen ösztönözzék, az új belépőknek tisztességes hálózati hozzáférést biztosítsanak és a piacot átláthatóvá tegyék. A tulajdonjogi szétválasztás értelmében tehát a tagállamoktól meg kell követelni, hogy biztosítsák, hogy ugyanazon személy vagy személyek ne legyenek jogosultak egy termelési vagy ellátási vállalkozás irányításában való részvételre, és ezzel egy időben átvitelirendszer-üzemeltető vagy átviteli rendszer irányítására vagy azokra vonatkozó bármely jog gyakorlására. Fordított viszonylatban is, az átviteli rendszer vagy az átvitelirendszer-üzemeltető irányításában való részvételnek eleve ki kell zárnia a termelési vagy ellátási vállalkozás irányításának vagy az azokra vonatkozó joggyakorlásnak a lehetőségét. Ezekben a korlátokon belül a termelési vagy ellátási vállalkozás részére lehetővé kell tenni, hogy kisebbségi részesedéssel rendelkezzen egy átvitelirendszer-üzemeltetőben vagy az átviteli rendszerben.

[...]

(34) A villamosenergia belső piacának megfelelő működése céljából az energiaszabályozóknak képesnek kell lenniük a döntéshozatalra minden lényeges szabályozási kérdésben, továbbá függetlennek kell lenniük minden más köz- vagy magánérdektől. [...]

[...]

(37) Az energiaszabályozóknak hatáskörrel kell rendelkezniük a villamosenergia-ipari vállalkozásokra vonatkozó kötelező határozatok kibocsátására, valamint a kötelezettségeiket nem teljesítő villamosenergia-ipari vállalkozásokkal szembeni eredményes, arányos és visszatartó szankciók kiszabására, vagy arra, hogy az illetékes bíróságoknak ilyen szankciók kiszabását javasolják. Az energiaszabályozókat hatáskörrel kell felruházni a tekintetben is, hogy a versenyszabályok alkalmazásától függetlenül a villamos energia belső piacának megfelelő működése szempontjából szükséges tényleges verseny ösztönzése révén a fogyasztók javát szolgáló célszerű intézkedéseket hozhassanak. A virtuális erőművek létrehozása – vagyis azok a villamosenergia-felszabadítási programok, amelyek keretében a villamos energiát termelő vállalkozások kötelesek értékesíteni vagy rendelkezésre bocsátani bizonyos mennyiségű villamos energiát, vagy termelői kapacitásuk egy részéhez kötelesek bizonyos időtartamra az érdekelt kereskedők számára hozzáférést biztosítani – az egyik olyan lehetséges intézkedés, amely a hatékony verseny előmozdítására és a piac megfelelő működésének biztosítására szolgál. Az energiaszabályozókat fel kell továbbá ruházni az ahhoz szükséges hatáskörrel, hogy a piacnyitással összhangban hozzájárulhassanak az egyetemes és közszolgáltatások magas színvonalának, a védelemre szoruló fogyasztók védelmének, továbbá a fogyasztóvédelmi intézkedések teljes körű eredményességének biztosításához. E rendelkezések nem sérthetik sem a Bizottságnak a versenyszabályok alkalmazására vonatkozó hatáskörét – beleértve a közösségi szintű összefonódások vizsgálatát –, sem a belső piacra vonatkozó szabályokat, például a tőke szabad mozgását. Az a független szerv, amelyhez a nemzeti szabályozó döntése által hátrányosan érintett fél jogorvoslatért fordulhat, bíróság vagy más, jogi felülvizsgálat végzésére hatáskörrel rendelkező törvényszék lehet.

[...]

(61) [...] A nemzeti szabályozó hatóságok tájékoztatják a versenyhivatalokat és a Bizottságot arról, hogy az árak mely tagállamokban akadályozzák a piaci versenyt és a piac megfelelő működését.”

3 Ezen irányelv 5. cikke így rendelkezik:

„Amennyiben a tagállamok úgy rendelkeztek, a szabályozó hatóságok vagy a tagállamok biztosítják, hogy műszaki biztonsági követelményeket állapítsanak meg, valamint kidolgozzák, és közzéteszik azokat a műszaki szabályokat, amelyek előírják a termelőlétesítmények, elosztórendszereknek, közvetlenül csatlakozó fogyasztói berendezéseknek, rendszerösszekötőknek és közvetlen vezetékeknek a rendszerhez kapcsolhatóságának kivitelezési és üzemeltetési minimumkövetelményeit. Ezek az objektív és megkülönböztetéstől mentes műszaki szabályok biztosítják a rendszerek közötti együttműködést. Az Ügynökség adott esetben megfelelő ajánlásokat tehet e szabályok összeegyeztethetősége érdekében. Ezekről a szabályokról a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1998. június 22-i 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [(HL 1998. L 204., 37. o.)] 8. cikkének megfelelően értesítik a Bizottságot.”

4 A 2009/72 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja és (8) bekezdése így rendelkezik:

„(1) A tagállamok 2012. március 3-tól gondoskodnak arról, hogy:

a) minden olyan vállalkozás, amelynek tulajdonában az átviteli rendszer van[,] átvitelrendszer-üzemeltetőként működjön [...]

[...]

(8) Amennyiben 2009. szeptember 3-án az átviteli rendszer egy vertikálisan integrált vállalkozás része, a tagállam dönthet úgy, hogy nem alkalmazza az (1) bekezdést.

Ilyen esetben az érintett tagállamok:

- a) a 13. cikkel összhangban független rendszerüzemeltetőt jelölnek ki; vagy
- b) megfelelnek az V. fejezetben foglalt rendelkezéseknek.

5 Ezen irányelv 10. cikkének (2) bekezdése így rendelkezik:

„A tagállamok jóváhagyják és átvitelirendszer-üzemeltetőnek jelölik ki azokat a vállalkozásokat, amelyek átviteli rendszerben tulajdonnal rendelkezzenek [helyesen: rendelkeznek], és amelyekről a nemzeti szabályozó hatóság az alábbi tanúsítási eljárásnak megfelelően tanúsítja, hogy teljesítik a 9. cikk követelményeit. [...]”

6 Az említett irányelv „Független átvitelirendszer-üzemeltető” című V. fejezetében szereplő 17. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint:

„Az átvitelirendszer-üzemeltetőknek rendelkezniük kell minden olyan emberi, műszaki, tárgyi és pénzügyi erőforrással, amely az ezen irányelv szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez, valamint a villamosenergia-átviteli tevékenység végzéséhez szükséges, így különösen:

- a) a villamosenergia-átviteli tevékenység végzéséhez szükséges eszközöknek, ideértve az átviteli rendszert is, az átvitelirendszer-üzemeltető tulajdonát kell képezniük”.

7 Ugyanezen irányelv 35. cikkének (4) és (5) bekezdése így rendelkezik:

„(4) A tagállamok szavatolják a nemzeti szabályozó hatóság függetlenségét, és biztosítják, hogy a hatóság részrehajlás nélkül és átlátható módon gyakorolja hatáskörét. [...]”

[...]

(5) A szabályozó hatóság függetlenségének védelme érdekében a tagállamok különösen ügyelnek arra, hogy:

- a) a szabályozó hatóság bármely politikai szervtől függetlenül önálló döntéseket hozhasson [...]”

[...]

8 A 2009/72 irányelv 37. cikke (1) bekezdésének i) és j) pontja, (4) bekezdésének a) és b) pontja, (6) bekezdésének a)–c) pontja és (9) bekezdése így rendelkezik:

„(1) A szabályozó hatóság feladatai a következők:

[...]

- i) az átláthatóság – ideértve a nagykereskedelmi árak átláthatóságát is – szintjének figyelemmel kísérése, és annak biztosítása, hogy a villamosenergia-ipari vállalkozások megfeleljenek az átláthatósági kötelezettségeknek;

j) nagy- és kiskereskedelmi szinten a piacnyitás szintjének és hatékonyságának, illetve a verseny figyelemmel kísérése – beleértve a villamosenergia-tőzsdét, a háztartási fogyasztókra vonatkozó árakat és előrefizetési rendszereket, a kereskedőváltás díjait, a kikapcsolási díjakat, a karbantartási szolgáltatások díjait és a háztartási fogyasztók panaszait –, valamint a verseny bármely torzulását vagy korlátozását, beleértve a vonatkozó tájékoztatás nyújtását, és a vonatkozó ügyeknek az érintett versenyhatóságok elé tárását;

[...]

(4) A tagállamok biztosítják, hogy a szabályozó hatóságok az (1), (3) és (6) bekezdésben említett feladatok gyors és hatékony végrehajtását lehetővé tevő hatáskörrel rendelkezzenek. E célból a szabályozó hatóság hatásköre legalább az alábbiakra terjed ki:

- a) villamosenergia-ipari vállalkozásokat kötelező határozatok kibocsátása;
- b) a villamosenergia-piacok működésével kapcsolatos vizsgálatok elvégzése, továbbá döntés a valóságos verseny elősegítéséhez és a piac megfelelő működéséhez szükséges és arányos intézkedésekről, és azok bevezetése. A versenyjoggal kapcsolatos vizsgálat lefolytatásakor, szükség esetén, a szabályozó hatóság jogosult a nemzeti versenyhatósággal és pénzügyi szabályozókkal vagy a Bizottsággal együttműködni;

[...]

(6) A szabályozó hatóságok felelősek legalább a következőkre vonatkozó feltételek kiszámításához vagy meghatározásához használt módszertanoknak – azok hatálybalépése előtt kellő időben történő – megállapításáért vagy jóváhagyásáért:

- a) a nemzeti hálózatokhoz való csatlakozás és hozzáférés feltételei, beleértve az átviteli és elosztási tarifákat, vagy azok módszertanait. Ezeket a tarifákat vagy módszertanokat úgy kell meghatározni, hogy a hálózatok működőképességének biztosításához szükséges beruházásokat el lehessen végezni;
- b) kiegyenlítő szolgáltatások nyújtása, amit a lehető leggazdaságosabb módon kell végezni, és amelyeknek megfelelő módon ösztönözniük kell a hálózatfelhasználókat arra, hogy kiegyensúlyozzák az általuk betáplált és vételezett mennyiséget. A kiegyenlítő szolgáltatásokat tisztességes és megkülönböztetéstől mentes módon kell nyújtani, és tárgyilagos kritériumokon kell alapulniuk;
- c) a határon átnyúló infrastruktúrához való hozzáférés, ideértve a kapacitásallokálásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó eljárásokat is.

[...]

(9) A szabályozó hatóságok felügyelik a szűk keresztmetszetek kezelését a nemzeti villamosenergia-rendszereken és rendszerösszekötőkön belül, valamint a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó szabályok betartását. E célból az átviteli-rendszer-üzemeltetők vagy piaci szereplők kötelesek benyújtani a nemzeti szabályozó hatóságoknak a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó szabályaikat, ideértve a kapacitáselosztási szabályaikat is. A nemzeti szabályozó hatóságok kérhetik e szabályok módosítását.”

- 9) A 2009/73 irányelv (6), (8), (30), (33) és (59) preambulumbekzdésének szövege megegyezik a 2009/72 irányelv (9), (11), (34), (37) és (61) preambulumbekzdésével. A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 96/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre (HL 2003. L 176., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 211. o.) való hivatkozás helyett, amely a 2009/72 irányelv

(33) preambulumbekzdésében szerepel, a 2009/73 irányelv (29) preambulumbekzdése a földgáz első piacára vonatkozó közös szabályokról és a 98/30/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/55/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre (HL 2003. L 176., 57. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 230. o.) hivatkozik. A villamosenergia-piacokra való hivatkozásokat a földgázpiacokra való hivatkozások váltják fel.

- 10 A 2009/73 irányelv 9. cikke (1) bekezdése a) pontjának és (8) bekezdésének, 10. cikke (2) bekezdésének, 17. cikke (1) bekezdése a) pontjának, valamint 41. cikke (1) bekezdése i) és j) pontjának, (4) bekezdése a) és b) pontjának, (6) bekezdése a)–c) pontjának és (9) bekezdésének szövege megegyezik a 2009/72 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontjával és (8) bekezdésével, 10. cikkének (2) bekezdésével, 17. cikke (1) bekezdésének a) pontjával, valamint 37. cikke (1) bekezdésének i) és j) pontjával, (4) bekezdésének a) és b) pontjával, (6) bekezdésének a)–c) pontjával és (9) bekezdésével.

A belga jog

A villamos energiáról szóló törvény

- 11 A 2015. június 28-i törvénnyel (*Moniteur belge*, 2015. július 6., 44424. o.) módosított, a villamos energia piacának szervezéséről szóló, 1999. április 29-i törvényen (*Moniteur belge*, 1999. május 11., 16264. o.) (a továbbiakban: villamos energiáról szóló törvény) belül a 2003. január 14-i törvénnyel (*Moniteur belge*, 2003. február 28., 9944. o.) beiktatott 9 bis cikk (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A rendszerüzemeltetőnek – két értékpapír kivételével – közvetlenül vagy közvetve rendelkeznie kell az olyan értékpapírokhoz kapcsolódó összes tőkével és szavazati joggal, amelyeket a következők bocsátanak ki:

1° az egyes olyan leányvállalatok, amelyek a rendszerüzemeltető kérésére teljes egészében vagy részben gondoskodnak a 8. cikk szerinti átviteli rendszer üzemeltetéséről;

2° az egyes olyan leányvállalatok, amelyek az átviteli rendszer részét képező infrastruktúra és berendezések tulajdonosai.”

- 12 A villamos energiáról szóló törvény 10. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„A [Commission de régulation de l'électricité et du gaz (villamosenergia- és földgázügyi szabályozási bizottság), Belgium (a továbbiakban: CREG)] véleményét és a minisztertanács által elfogadott határozatot követően a [z energiaügyekért felelős szövetségi] miniszter kijelöli a rendszerüzemeltetőt a rendszer egy vagy több olyan tulajdonosának (ideértve adott esetben a távozó rendszerüzemeltetőt is) javaslata alapján, akik önállóan vagy együttesen olyan részesedéssel rendelkeznek az átviteli rendszerben, amely lefedi az ország területének legalább 75[%]-át, valamint az egyes régiók területének legalább kétharmadát.

[...]”

- 13 E törvény 11. cikke így rendelkezik:

„A [CREG] véleményét és a rendszerüzemeltetővel történő egyeztetést követően a király műszaki szabályzatot dolgoz ki az átviteli rendszer üzemeltetése és az ahhoz való hozzáférés érdekében.

A műszaki szabályzat meghatározza különösen:

1° a termelőlétesítményeknek, elosztórendszereknek, közvetlenül csatlakozó fogyasztói berendezéseknek, rendszerösszekötőknek és közvetlen vezetéknek az átviteli rendszerhez való csatlakozására vonatkozó műszaki minimumkövetelményeket, csatlakozási határidőket, valamint azokat a műszaki módszereket, amelyek lehetővé teszik a rendszerüzemeltető számára, hogy hozzáférjen a rendszerhasználók berendezéseihez, továbbá hogy megtegye vagy megtettesse az ezekkel kapcsolatos intézkedéseket, amennyiben azt a rendszer biztonsága vagy műszaki megbízhatósága megköveteli; valamint a csatlakozási határidőket;

2° azokat a működési szabályokat, amelyeknek a rendszerüzemeltető a villamosenergia-forgalom műszaki kezelése és azon cselekmények során van alávetve, amelyeket annak érdekében kell elvégeznie, hogy orvosolja a szűk keresztmetszetekkel kapcsolatos problémákat, a műszaki meghibásodásokat, valamint a termelési egységek üzemzavarait;

3° adott esetben azt az elsőbbséget, amelyet – a szükséges ellátásbiztonság lehető legteljesebb mértékű figyelembevétele mellett – a megújuló energiaforrásokat használó termelőlétesítményeknek vagy a kapcsolt energiatermelésű egységeknek kell biztosítani;

4° azokat a kiegészítő szolgáltatásokat, amelyeket a rendszerüzemeltetőnek ki kell alakítania;

5° a rendszerhasználók által a rendszerüzemeltetőnek nyújtandó információkat, ideértve a fejlesztési tervre vonatkozó adatokat is;

6° a rendszerüzemeltető által az azon egyéb villamosenergia-rendszerek üzemeltetői részére nyújtandó információkat, amelyekkel az átviteli rendszer összekapcsolódik, annak érdekében, hogy biztosítsák az összekapcsolt rendszer biztonságos és hatékony működtetését, összehangolt fejlesztését és együttműködtethetőségét;

7° a rendszerüzemeltetőre és – adott esetben – a rendszerhasználókra vonatkozó működési szabályokkal, általános feltételekkel, mintaszerződésekkel, formanyomtatványokkal vagy eljárásokkal kapcsolatos információkra, illetve ezeknek a [CREG] általi előzetes jóváhagyására vonatkozó rendelkezéseket.

A műszaki szabályzatnak megfelelően a rendszerüzemeltetőnek a rendszerhez való hozzáférésre vonatkozó szerződési hátrányos megkülönböztetéstől mentesen határozzák meg a műszaki szabályzat rendszerhasználók, forgalmazók vagy közvetítők tekintetében történő alkalmazásának részletes szabályait.”

14 Ugyanezen törvény 18. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„A befektetési vállalkozások jogállásáról és irányításáról, a pénzügyi közvetítőkről és a befektetési tanácsadókról szóló, 1995. április 6-i törvény [(*Moniteur belge*, 1995. június 3., 15876. o.)] alkalmazásának sérelme nélkül a király a [CREG] véleményét követően:

[...]

2° megállapíthatja a közvetítőkre és a kereskedőkre vonatkozó magatartási szabályokat, különösen a kereskedelem és a kiegyenlítés tárgyában;

[...]”

15 A villamos energiáról szóló törvény 23. cikkének (1) és (2) bekezdése így rendelkezik:

„(1) Létrejön a [CREG]. A [CREG] jogi személyiséggel rendelkező, autonóm jogállású szervezet, amelynek székhelye a brüsszel-fővárosi közigazgatási körzetben [(Belgium)] található.

A [CREG] minden észszerű intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a 23. cikk (2) [bekezdésében] felsorolt feladatai keretében megvalósítsa az alábbi célkitűzéseket, adott esetben szorosan együttműködve a többi érintett szövetségi hatósággal – ideértve a belga versenyhatóságot is –, azok hatáskörének elvonása nélkül:

[...]

(2) A [CREG] egyrészt a villamosenergia-piac szervezését és működését illetően az állami hatóságok részére történő tanácsadási feladatot, másrészt pedig az erre vonatkozó törvények és rendeletek alkalmazásának felügyeletével és ellenőrzésével kapcsolatos általános feladatot lát el.

Ennek érdekében a [CREG]:

[...]

3° a 23 bis cikkkel összhangban felügyeli a villamos energia piacán az átláthatóságot és a versenyt;

3°bis értékeli, hogy az árak és a vállalkozás költségei közötti, a 23 ter cikkben említett kapcsolat objektíve igazolt-e;

4° [a nagykereskedelmi energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról szóló, 2011. október 25-i] 1227/2011/EU [európai parlamenti és tanácsi] rendelettel [(HL 2011. L 326., 1. o.)] összhangban felügyeli és ellenőrzi a nagykereskedelmi energiatermékek kereskedelmét, tiszteletben tartva a belga versenyhatóság, illetőleg a [pénzügyi szolgáltatások és piacok hatósága (FSMA)] hatásköreit;

[...]

8° ellenőrzi, hogy a rendszerüzemeltető és a villamosenergia-ipari vállalkozások eleget tesznek-e a jelen törvényből és annak végrehajtási rendeleteiből, valamint a villamosenergia-piacra alkalmazandó egyéb törvényi és rendeleti rendelkezésekből eredő kötelezettségeiknek, különösen a határokon átnyúló kérdések, valamint [a villamos energia határokon keresztül történő kereskedelme esetén alkalmazandó hálózati hozzáférési feltételekről és az 1228/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i] 714/2009/EK [európai parlamenti és tanácsi] rendelet [(HL 2009. L 211., 15. o.)] hatálya alá tartozó kérdések tekintetében;

9° ellenőrzi a műszaki szabályzat alkalmazását, jóváhagyja az e szabályzatban említett dokumentumokat, különösen az átviteli rendszerhez való csatlakozás és az ahhoz való hozzáférés feltételei, valamint a szabályozási területen a kiegyenlítésért való felelősség feltételei tekintetében, továbbá értékeli a műszaki szabályzaton belül az átviteli rendszer biztonságát és megbízhatóságát szabályozó rendelkezések múltbeli eredményességét;

[...]”

16 E törvény 23 bis cikke így rendelkezik:

„A [CREG] gondoskodik arról, hogy minden egyes olyan villamosenergia-ipari vállalkozás, amely a Belgiumban lakóhellyel vagy székhellyel rendelkező ügyfelek számára villamos energiát szolgáltat, tartózkodjon attól, hogy akár külön-külön, akár pedig egy vagy több villamosenergia-ipari

vállalkozással összejátszva bármi olyan versenyellenes magatartást tanúsítson vagy bármi olyan tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytasson, amely Belgiumban hatással van vagy hatással lehet egy jól működő villamosenergia-piacra.

Amennyiben a [CREG] felügyeleti és ellenőrzési feladatainak gyakorlása során tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat vagy versenyellenes magatartást állapít meg, hivatalból olyan jelentést intéz a[z energiaügyekért felelős szövetségi] miniszterhez, amely tartalmazza a megállapításait, adott esetben pedig minden olyan intézkedést, amelynek vonatkozásában a [CREG] szükségesnek ítéli, hogy azokat saját maga vagy bármely más, hatáskörrel rendelkező hatóság megtegye annak érdekében, hogy orvosolják azon tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat vagy versenyellenes magatartást, amelyek Belgiumban hatással vannak vagy hatással lehetnek egy jól működő villamosenergia-piacra.

A [CREG] a feltételezett jogsértésekről értesíti a belga versenyhatóságot, továbbítja számára azt a jelentést, amelyet a[z energiaügyekért felelős szövetségi] miniszterhez intézett, és rendelkezésére bocsátja a szükséges bizalmas információkat.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat illetően a király a [CREG] javaslata alapján a minisztertanács által megtárgyalt rendeletben meghatározhatja azokat a sürgős intézkedéseket, amelyeket a [CREG] jogosult megtenni.

A [CREG] véleményt nyilváníthat, és javaslatot tehet minden olyan intézkedésre, amely elősegíti a piac megfelelő működését és átláthatóságát, és amely a Belgiumban működő valamennyi villamosenergia-ipari vállalkozásra alkalmazandó.”

17 Az említett törvény 23 ter cikke értelmében:

„(1) A villamosenergia-ipari vállalkozás által kínált áraknak a vállalkozás költségeihez képest objektíve igazoltnak kell lenniük. A [CREG] ezt a kapcsolatot úgy értékeli, hogy az említett vállalkozásnak többek között a költségeit és árait összehasonlítja a hasonló vállalkozások költségeivel és áraival, amennyiben lehetséges, nemzetközi szinten is.

(2) Amennyiben egy villamosenergia-ipari vállalkozás kapcsolt vállalkozás, vélelmezni kell az erőfölénnyel való visszaélést, ha a nem kapcsolt vállalkozások részére hátrányosan megkülönböztető árakat és/vagy feltételeket kínál.

(3) Amennyiben a [CREG] megállapítja, hogy nem áll fenn az [(1) bekezdés] értelmében vett, objektíve igazolt kapcsolat, hivatalból olyan jelentést intéz a[z energiaügyekért felelős szövetségi] miniszterhez, amely tartalmazza a megállapításait és az általa javasolt intézkedéseket.

A [CREG] a feltételezett jogsértésekről értesíti a belga versenyhatóságot, továbbítja számára azt a jelentést, amelyet a[z energiaügyekért felelős szövetségi] miniszterhez intézett, és rendelkezésére bocsátja a szükséges bizalmas információkat.

A hátrányosan megkülönböztető árakat és/vagy feltételeket illetően a király a [CREG] javaslata alapján a minisztertanács által megtárgyalt rendeletben meghatározhatja azokat a sürgős intézkedéseket, amelyeket a [CREG] jogosult megtenni.

Az árakkal kapcsolatban a [CREG] véleményt nyilváníthat, és javaslatot tehet minden olyan intézkedésre, amely a Belgiumban működő valamennyi villamosenergia-ipari vállalkozásra alkalmazandó.”

18 Ugyanezen törvény 26. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„A [CREG] a vele szemben előírt feladatok teljesítése során a rendszerüzemeltetőtől és az elosztórendszer-üzemeltetőktől, bármely kapcsolt vagy társult vállalkozástól, valamint minden olyan vállalkozástól, amelyek olyan többoldalú kereskedelmi platformot irányítanak vagy működtetnek, amelyen energiablokkokról vagy az energiablokkokhoz kapcsolódó pénzügyi eszközökről folytatnak tárgyalásokat, és amelyek közvetlen kapcsolatban állnak a belga villamosenergia-piaccal vagy közvetlen hatást gyakorolnak arra, jogosult megkövetelni, hogy adjanak meg neki minden szükséges információt, ideértve a harmadik személyekkel szembeni bármilyen hozzáférés-megtagadás igazolását is, továbbá a rendszer megerősítéséhez szükséges intézkedésekre vonatkozó minden információt, amennyiben a [CREG] megindokolja a kérelmét. A [CREG] jogosult a helyszínen lefolytatni a számláik ellenőrzését.

2003. január 1-jétől a [CREG] arra is jogosult, hogy a fentiekől, valamint a villamosenergia- és földgázipari ellenőrző bizottságtól – az utóbbi szervre bízott feladatok sérelme nélkül – megkövetelje azokat az információkat, amelyek a 23. cikk 14° bis, 15° és 16° pontjában vele szemben előírt feladat teljesítése keretében az árképzési politikájának előkészítése szempontjából hasznosak.”

19 A villamos energiáról szóló törvény 26. cikkének (1 bis) bekezdése így rendelkezik:

„A 23 bis és a 23 ter cikkben vele szemben előírt feladatok teljesítése során a [CREG] ezenkívül az alábbiakban ismertetett hatáskörökkel és jogokkal rendelkezik:

1° a villamosenergia-ipari vállalkozásoktól bármilyen formában megkaphat minden tájékoztatást a hatáskörébe és a feladatkörébe tartozó tárgykörökről, a kérelmének benyújtását követő harminc napon belül;

2° a villamosenergia-ipari vállalkozásoktól jelentéseket kaphat a tevékenységeikről vagy azok bizonyos vonatkozásairól;

3° meghatározhatja azokat az információkat, amelyeket a villamosenergia-ipari vállalkozásoknak rendszeresen közölniük kell vele, valamint azt, hogy ezeket az információkat milyen rendszerességgel kell megküldeni neki;

4° amennyiben a kért információkat harminc napon belül nem küldik meg, a [CREG] helyszíni vizsgálatot folytathat le, amelynek során betekinthez a fent említett összes olyan felvilágosításba és dokumentumba, amelyek a vele szemben előírt feladatok teljesítéséhez szükségesek, adott esetben pedig azokról másolatot készíthet.

A [CREG] által a jelen bekezdés keretében összegyűjtött információk kizárólag a 23 bis és a 23 ter cikkben említett jelentések, vélemények és ajánlások céljaira használhatók fel. A király a minisztertanács által megtárgyalt rendeletben kiterjesztheti a jelen cikk hatályát olyan kötelező erejű határozatokra, amelyek a 23 bis és a 23 ter cikk alapján adott esetben elfogadhatók.”

20 E törvény 30 bis cikkének (3) bekezdése így rendelkezik:

„[...]

[A CREG] tagjai hatáskörrel rendelkeznek arra, hogy felkutassák és az ellenkező bizonyításáig hitelesnek minősülő jegyzőkönyvekben megállapítsák a [...] jogsértéseket. E célból e tagok jogosultak:

1° a nyitvatartási idő vagy a munkaidő alatt belépni az épületekbe, műhelyekbe és az azokhoz kapcsolódó helyiségekbe, amennyiben ez a feladataik ellátásához szükséges;

2° minden hasznos megállapítást megtenni, továbbá a jogsértések kivizsgálásához és megállapításához szükséges minden dokumentum, irat, könyv és tárgy felmutatását kérni, vagy azokat lefoglalni;

3° beszerezni minden felvilágosítást, továbbá minden írásbeli vagy szóbeli nyilatkozatot vagy tanúvallomást;

4° a Bizottság határozatainak végrehajtása keretében segítséget nyújtani.

[...]”

21 Az említett törvény 31. cikke értelmében „[a] jelen törvényben szabályozott egyéb intézkedések sérelme nélkül a [CREG] a Belgiumban lakóhellyel vagy székhellyel rendelkező valamennyi természetes vagy jogi személyt kötelezheti arra, hogy a [CREG] által megállapított határidőn belül feleljen meg a jelen törvényben, annak végrehajtási rendeleteiben, továbbá a díjszabásokra vagy a 21 bis cikkben említett hozzájárulásra vonatkozó későbbi törvényekben foglalt meghatározott rendelkezéseknek, illetve minden egyéb olyan rendelkezésnek, amelynek alkalmazását a [CREG] a 23. cikk (2) [bekezdése] [második albekezdésének] 4° és 8° pontja értelmében felügyeli.”

22 Ugyanezen törvény 31/1. cikke így rendelkezik:

„(1) [...] a 30 bis cikk (3) [bekezdésének] [első albekezdésében] említett személyek a nyomozási bíró által adott előzetes engedély alapján jogosultak arra, hogy indokolt határozattal elrendeljék a magánlakások területén kívüli olyan vagyontárgyak lefoglalását, amelyek a [CREG] által folytatott vizsgálat alatt álló személy tulajdonában állnak, és amelyek akár a vizsgált jogsértés tárgyát képezik, akár a szóban forgó jogsértés elkövetésére szánták vagy az elkövetés eszközeként használták azokat, akár pedig olyan vagyoni előnynek minősülnek, amely közvetlenül a jogsértésből származik, vagy ezen előny egyenértékét képezik.

A 30 bis cikk (3) [bekezdésének] [első albekezdésében] említett személyek a határozatukban megjelölik azokat a ténybeli körülményeket, amelyek a megtett intézkedést indokolják, a határozatuk indokolásakor pedig figyelembe veszik az arányosság és a szubszidiaritás elvét.

E rendelkezés végrehajtása érdekében a 30 bis cikk (3) [bekezdésének] [első albekezdésében] említett személyek szükség esetén az állami hatóságok segítségét kérhetik.

[...]”

A földgázról szóló törvény

23 A 2015. július 8-i törvénnyel (*Moniteur belge*, 2015. július 16., 46239. o.) módosított, a gáz- és egyéb termékek szállítóvezeték-rendszereken keresztül történő szállításáról szóló, 1965. április 12-i törvény (*Moniteur belge*, 1965. május 7., 5260. o.) (a továbbiakban: földgázról szóló törvény) 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdése így rendelkezik:

„A földgázszállítási engedély jogosultjának, aki a földgázszállítási rendszer üzemeltetésére pályázik, önállóan vagy a földgázszállítási engedély egyéb jogosultjaival együtt olyan részesedéssel kell rendelkeznie az érintett rendszerben, amely lefedi az ország területének legalább 75%-át.”

24 E törvény 15/5 undecies cikke így rendelkezik:

„(1) A [CREG] javaslata alapján a király magatartási kódexet dolgoz ki a földgázszállítási rendszerhez, a földgáztároló létesítményhez és [a cseppfolyósított földgáz-létesítményhez (LNG)] való hozzáférés tárgyában.

A magatartási kódex meghatározza:

- 1° a rendszerhez való hozzáférés iránti kérelem eljárásait és részletes szabályait;
  - 2° a földgázszállítási rendszer, a földgáztároló létesítmény és az LNG-létesítmény használói által a földgázszállítási rendszer üzemeltetője, a földgáztároló létesítmény üzemeltetője és az LNG-létesítmény üzemeltetője részére nyújtandó információkat;
  - 3° a földgázszállítási rendszer üzemeltetője, a földgáztároló létesítmény üzemeltetője és az LNG-létesítmény üzemeltetője által annak érdekében teendő elővigyázatossági intézkedéseket, hogy megőrizzék a földgázszállítási rendszer, a földgáztároló létesítmény [vagy] az LNG-létesítmény használóira vonatkozó kereskedelmi adatok bizalmas jellegét;
  - 4° azokat a határidőket, amelyeken belül a földgázszállítási rendszer üzemeltetőjének, a földgáztároló létesítmény üzemeltetőjének és az LNG-létesítmény üzemeltetőjének válaszolnia kell a rendszerükhöz és a létesítményükhöz való hozzáférés iránti kérelmekre;
  - 5° a földgázszállítási rendszer, a földgáztároló létesítmény vagy az LNG-létesítmény használói vagy az e használók kategóriái közötti bármely hátrányos megkülönböztetés elkerülésére irányuló intézkedéseket;
  - 6° az integrált földgázszállítási, földgáztároló vagy LNG-rendszerek üzemeltetőin belül a földgázszállítási és a földgázellátási feladatok jogi és funkcionális szétválasztására vonatkozó minimumkövetelményeket;
  - 7° az egyrészt a földgázszállítási rendszer üzemeltetőjének, a földgáztároló létesítmény üzemeltetőjének és az LNG-létesítmény üzemeltetőjének, másrészt pedig a földgázszállítási rendszer, a földgáztároló létesítmény vagy az LNG-létesítmény használóinak jogaira és kötelezettségeire vonatkozó alapelveket, az e rendszerekhez és létesítményekhez való hozzáférés tekintetében;
  - 8° a számlázásra vonatkozó alapelveket;
  - 9° az egyrészt a földgázszállítási rendszer üzemeltetőjének, a földgáztároló létesítmény üzemeltetőjének és az LNG-létesítmény üzemeltetőjének, másrészt pedig a földgázszállítási rendszer, a földgáztároló létesítmény vagy az LNG-létesítmény használóinak jogaira és kötelezettségeire vonatkozó alapelveket e rendszerek és létesítmények használata tárgyában, különösen a szállítási kapacitásokhoz való hozzáférésre, a szűk keresztmetszetek kezelésére és az információ közzétételére vonatkozó tárgyalás tárgyában;
  - 10° a megfelelőségi programba annak érdekében felveendő intézkedéseket, hogy biztosítsák bármely hátrányosan megkülönböztető gyakorlat kizárását, és gondoskodjanak e program tiszteletben tartásának megfelelő ellenőrzéséről. A program felsorolja az alkalmazottakkal szemben e cél elérése érdekében előírt konkrét kötelezettségeket. A megfelelőségi program nyomon követéséért felelős személynek vagy szervnek minden évben olyan jelentést kell benyújtania a [CREG]-hez, amely ismerteti a megtett intézkedéseket. E jelentést közzé kell tenni;
  - 11° az üzemeltetők személyi állományának a termelőktől, elosztóktól, szállítóktól és közvetítőktől való függetlenségére vonatkozó követelményeket[;]
  - 12° a másodlagos piacnak a 15/1. cikk [(1) bekezdésének] 9° bis pontjában említett szabályait és szervezését;
  - 13° a gázpiaci központokhoz való hozzáférés szervezésére vonatkozó alapelvek.
- A szállításra vagy ellátásra vonatkozó bármely engedély megadásának és fenntartásának feltétele a magatartási kódex tiszteletben tartása.

[...]

25 Az említett törvény 15/14. cikke (2) bekezdésének első és második albekezdése így rendelkezik:

„A [CREG] egyrészt a földgázpiac szervezését és működését illetően az állami hatóságok részére történő tanácsadási feladatot, másrészt pedig az erre vonatkozó törvények és rendeletek alkalmazásának felügyeletével és ellenőrzésével kapcsolatos feladatot lát el.

Ennek érdekében a [CREG]:

[...]

6° jóváhagyja a szállítási hálózatokhoz való hozzáférés főbb feltételeit, kivéve a 15/5-15/5 quinques cikkben említett díjszabásokat, és ellenőrzi, hogy a szállítási vállalkozások miként alkalmazzák e feltételeket a saját rendszereik tekintetében;

[...]

9° ellenőrzi a földgáz ágazatában működő vállalkozások könyvelését, különösen annak érdekében, hogy meggyőződjön a 15/12. cikkben foglalt rendelkezések tiszteletben tartásáról, valamint arról, hogy nem kerül sor keresztátmozgásokra;

[...]

16° felügyeli az átláthatóság szintjét, ideértve a nagykereskedelmi árak átláthatóságát is, és gondoskodik arról, hogy a földgázipari vállalkozások megfeleljenek az átláthatósági kötelezettségeknek;

17° felügyeli nagy- és kiskereskedelmi szinten a piacnyitás mértékét és tényleges megvalósulását, valamint a versenyt, ideértve a földgáztozsdéket is, továbbá felügyeli a verseny esetleges torzulásait vagy korlátozásait azáltal, hogy minden hasznos információt közöl a belga versenyhatósággal, és e hatóság elé terjeszti azokat az ügyeket, amelyek esetében ez indokolt;

[...]

29° a földgázszállítási rendszer üzemeltetőjének javaslata alapján jóváhagyja a határokon átnyúló infrastruktúrához való hozzáférés meghatározásához használt módszereket, ideértve a kapacitásallokációra és a szűk keresztmetszetek kezelésére irányuló eljárásokat is. E módszereknek átláthatóknak és hátrányos megkülönböztetéstől menteseknek kell lenniük. A [CREG] internetes oldalán közzéteszi a jóváhagyott módszereket;

30° felügyeli a szállítási rendszer szűk keresztmetszeteinek kezelését, ideértve a rendszerösszekötőket is, valamint a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó szabályok alkalmazását, összhangban a 15/1. cikk (3) [bekezdésének] 7° pontjával. A [CREG] erről tájékoztatja a [service public fédéral »Économie, PME, Classes moyennes et Énergie« (»Gazdaság, KKV-k, Önfoglalkoztatók és Energia« szövetségi közszolgálat, Belgium)] energiaügyi főigazgatóságát.”

26 Ugyanezen törvény 15/14 bis cikke így rendelkezik:

„A [CREG] gondoskodik arról, hogy minden egyes olyan földgázipari vállalkozás, amely a Belgiumban lakóhellyel vagy székhellyel rendelkező ügyfelek számára földgázt szolgáltat, tartózkodjon attól, hogy akár külön-külön, akár pedig egy vagy több földgázipari vállalkozással összejátszva bármi olyan versenyellenes magatartást tanúsítson vagy bármi olyan tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot folytasson, amely Belgiumban hatással van vagy hatással lehet egy jól működő földgázpiacra.

Amennyiben a [CREG] felügyeleti és ellenőrzési feladatainak gyakorlása során tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat vagy versenyellenes magatartást állapít meg, hivatalból olyan jelentést intéz a[z energiaügyekért felelős szövetségi] miniszterhez, amely tartalmazza a megállapításait, adott esetben pedig minden olyan intézkedést, amelyek vonatkozásában a [CREG] szükségesnek ítéli, hogy azokat saját maga vagy bármely más, hatáskörrel rendelkező hatóság megtegye annak érdekében, hogy orvosolják azon tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat vagy versenyellenes magatartást, amelyek Belgiumban hatással vannak vagy hatással lehetnek egy jól működő földgázpiacra.

A [CREG] a feltételezett jogsértésekről értesíti a belga versenyhatóságot, továbbítja számára azt a jelentést, amelyet a[z energiaügyekért felelős szövetségi] miniszterhez intézett, és rendelkezésére bocsátja a szükséges bizalmas információkat.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat illetően a király a [CREG] javaslata alapján a minisztertanács által megtárgyalt rendeletben meghatározhatja azokat a sürgős intézkedéseket, amelyeket a [CREG] jogosult megtenni.

A [CREG] véleményt nyilváníthat, és javaslatot tehet minden olyan intézkedésre, amely elősegíti a piac megfelelő működését és átláthatóságát, és amely a Belgiumban működő valamennyi földgázipari vállalkozásra alkalmazandó.”

27 A földgázról szóló törvény 15/14 ter cikke így rendelkezik:

„(1) A földgázipari vállalkozás által kínált áraknak a vállalkozás költségeihez képest objektíve igazottnak kell lenniük. A [CREG] ezt a kapcsolatot úgy értékeli, hogy az említett vállalkozásnak többek között a költségeit és árait összehasonlítja a hasonló vállalkozások költségeivel és áraival, amennyiben lehetséges, nemzetközi szinten is.

(2) Amennyiben egy földgázipari vállalkozás kapcsolt vállalkozás, vélelmezni kell az erőfölénnyel való visszaélést, ha a nem kapcsolt vállalkozások részére hátrányosan megkülönböztető árakat és/vagy feltételeket kínál.

(3) Amennyiben a [CREG] megállapítja, hogy nem áll fenn az [(1) bekezdés] értelmében vett, objektíve igazolt kapcsolat, hivatalból olyan jelentést intéz a[z energiaügyekért felelős szövetségi] miniszterhez, amely tartalmazza a megállapításait és az általa javasolt intézkedéseket.

A [CREG] a feltételezett jogsértésekről értesíti a belga versenyhatóságot, továbbítja számára azt a jelentést, amelyet a[z energiaügyekért felelős szövetségi] miniszterhez intézett, és rendelkezésére bocsátja a szükséges bizalmas információkat.

A hátrányosan megkülönböztető árakat és/vagy feltételeket illetően a király a [CREG] javaslata alapján a minisztertanács által megtárgyalt rendeletben meghatározhatja azokat a sürgős intézkedéseket, amelyeket a [CREG] jogosult megtenni.

Az árakkal kapcsolatban a [CREG] véleményt nyilváníthat, és javaslatot tehet minden olyan intézkedésre, amely a Belgiumban működő valamennyi földgázipari vállalkozásra alkalmazandó.”

28 E törvény 15/16. cikkének (1 bis) bekezdése szerint:

„A 15/14 bis és a 15/14 ter cikkben vele szemben előírt feladatok teljesítése során a [CREG] ezenkívül az alábbiakban ismertetett hatáskörökkel és jogokkal rendelkezik:

1° a földgázipari vállalkozásoktól bármilyen formában megkaphat minden tájékoztatást a hatáskörébe és a feladatkörébe tartozó tárgykörökről, a kérelmének benyújtását követő harminc napon belül;

2° a földgázipari vállalkozásoktól jelentéseket kaphat a tevékenységeikről vagy azok bizonyos vonatkozásairól;

3° meghatározhatja azokat az információkat, amelyeket a földgázipari vállalkozásoknak rendszeresen közölniük kell vele, valamint azt, hogy ezeket az információkat milyen rendszerességgel kell megküldeni neki;

4° amennyiben a kért információkat harminc napon belül nem küldik meg, a [CREG] helyszíni vizsgálatot folytathat le, amelynek során betekinthez a fent említett összes olyan felvilágosításba és dokumentumba, amelyek a vele szemben előírt feladatok teljesítéséhez szükségesek, adott esetben pedig azokról másolatot készíthet.

A [CREG] által a jelen bekezdés keretében összegyűjtött információk kizárólag a 15/14 bis és a 15/14 ter cikkben említett jelentések, vélemények és ajánlások céljaira használhatók fel. A király a minisztertanács által megtárgyalt rendeletben kiterjesztheti a jelen cikk hatályát olyan kötelező erejű határozatokra, amelyek a 15/14 bis és a 15/14 ter cikk alapján adott esetben elfogadhatók.”

29 A földgázról szóló törvény 18. cikkének (3) bekezdése így rendelkezik:

„[...]

[A CREG] tagjai hatáskörrel rendelkeznek arra, hogy felkutassák és az ellenkező bizonyításáig hitelesnek minősülő jegyzőkönyvekben megállapítsák a [...] jogsértéseket. E célból e tagok jogosultak:

1° a nyitvatartási idő vagy a munkaidő alatt belépni az épületekbe, műhelyekbe és az azokhoz kapcsolódó helyiségekbe, amennyiben ez a feladataik ellátásához szükséges;

2° minden hasznos megállapítást megtenni, továbbá a jogsértések kivizsgálásához és megállapításához szükséges minden dokumentum, irat, könyv és tárgy felmutatását kérni, vagy azokat lefoglalni;

3° beszerezni minden felvilágosítást, továbbá minden írásbeli vagy szóbeli nyilatkozatot vagy tanúvallomást;

4° a Bizottság határozatainak végrehajtása keretében segítséget nyújtani.

[...]”

30 Az említett törvény 31. cikke értelmében „[a] jelen törvényben szabályozott egyéb intézkedések sérelme nélkül a [CREG] a Belgiumban lakóhellyel vagy székhellyel rendelkező valamennyi természetes vagy jogi személyt kötelezheti arra, hogy a [CREG] által megállapított határidőn belül feleljen meg a jelen törvényben, annak végrehajtási rendeleteiben, továbbá a díjszabásokra vagy a 15/11. cikkben említett hozzájárulásra vonatkozó későbbi törvényekben foglalt meghatározott rendelkezéseknek, illetve minden egyéb olyan rendelkezésnek, amelynek alkalmazását a [CREG] a 15/14. cikk (2) [bekezdése] [második albekezdésének] 5° és 5° bis pontja értelmében felügyeli.”

A pert megelőző eljárás és a Bíróság előtti eljárás

31 A Bizottság hivatalból lefolytatta a 2009/72 és a 2009/73 irányelv belga jogba történő átültetésének vizsgálatát, annak ellenőrzése érdekében, hogy vannak-e esetleg olyan elemek, amelyek összeegyeztethetetlenek az uniós joggal. A vizsgálat az átviteli rendszerek szétválasztására, a nemzeti szabályozó hatóságok függetlenségére és hatásköreire, valamint a fogyasztók védelmére vonatkozott.

- 32 2013. május 6-án a Bizottság az „EU Pilot” eljárás keretében levelet küldött a Belga Királyságnak, amelyben felhívta, hogy ezen átültetéssel kapcsolatban válaszoljon több kérdésre. 2014. február 10-én további kérdéseket intéztek e tagállamhoz.
- 33 Az említett tagállam 2013. szeptember 12-én, 2014. február 24-én és 28-án, valamint 2014. március 3-án, 18-án és 19-én válaszolt e levélre és e további kérdésekre.
- 34 2014. október 17-én a Bizottság felszólító levelet küldött a Belga Királyságnak, mivel megítélése szerint az e tagállam által korábban szolgáltatott információk nem tették lehetővé, hogy eloszlassák a 2009/72 és a 2009/73 irányelv belga jogba történő átültetésének összeegyeztethetőségével kapcsolatos aggályait. Az említett tagállam 2015. január 18-án válaszolt e levélre.
- 35 2016. február 26-án a Bizottság indokolással ellátott véleményt intézett a Belga Királysághoz, és felszólította, hogy az annak kézhezvételétől számított két hónapon belül tegye meg az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy megfeleljen az indokolással ellátott e véleménynek.
- 36 A Belga Királyság 2016. július 19-én válaszolt, majd ezt követően 2016. szeptember 15-én, valamint 2017. január 9-én, 10-én és 30-án jogalkotási intézkedéseket közölt a Bizottsággal. 2018. október 2-án telefonos konferenciabeszélgetésre került sor a belga hatóságok és a Bizottság szervezeti egységei között.
- 37 A Bizottság, mivel úgy ítélte meg, hogy a belga jog bizonyos rendelkezései továbbra sem felelnek meg a 2009/72 és a 2009/73 irányelvnek, a jelen kereset előterjesztése mellett döntött.

A keresetről

A 2009/72 irányelv, illetőleg a 2009/73 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt rendelkezések megsértésére alapított első kifogásról

A felek érvei

- 38 A Bizottság azt állítja, hogy a 2009/72 irányelv, illetőleg a 2009/73 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontját nem megfelelően ültették át a belga jogba. E tekintetben a villamos energiáról szóló törvény 10. cikkének (1) bekezdése és a földgázzal szóló törvény 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdése nem követeli meg az átvitelrendszer-üzemeltetőtől, hogy a rendszer tulajdonosa legyen, hanem a villamos energiáról szóló törvény szerint azt követelik meg, hogy a rendszer azon tulajdonosai, akik az energiaügyekért felelős szövetségi miniszternek javaslatot tesznek üzemeltető kijelölésére, együttesen olyan részesedéssel rendelkezzenek az átviteli rendszerben, amely lefedi az ország területének legalább 75%-át, a földgázzal szóló törvény szerint pedig azt, hogy a rendszerüzemeltető másokkal együtt olyan részesedéssel rendelkezzen a rendszerben, amely lefedi az ország területének legalább 75%-át.
- 39 Az uniós joggal összhangban lévő ténybeli helyzet vagy közigazgatási gyakorlat nem orvosolhatja ezen irányelvek belső jogba történő helytelen átültetését. Ezenkívül nem releváns, hogy a Bizottság nem ellenezte, hogy Belgiumban az Elia System Operator SA-t villamosenergiaátvitelrendszer-üzemeltetőként, a Fluxys Belgium SA-t pedig földgázszállítási rendszer-üzemeltetőként tanúsítsák.
- 40 Másfelől nem szünteti meg a jogsértést az, hogy 2003-ban beiktatták a 9 bis cikket a villamos energiáról szóló törvénybe, mivel e rendelkezés kizárólag azt írja elő, hogy a rendszer felett a rendszerüzemeltető által gyakorolt ellenőrzés 100%-os tulajdonban lévő leányvállalaton keresztül is biztosítható legyen.

- 41 A Belga Királyság azt állítja, hogy az Elia System Operator és a Fluxys Belgium a 2009/72 és a 2009/73 irányelv értelmében a rendszer tulajdonosainak minősülnek, továbbá hogy a Bizottság az ezen üzemeltetők tanúsítása során kiadott véleményeiben nem fogalmazott meg észrevételt ezen irányelvek 9. cikke (1) bekezdése a) pontjának értelmezését illetően.
- 42 A Belga Királyság szerint a Bizottság összekeveri egyrészt azokat a személyeket, akik átviteli rendszer-üzemeltető kijelölését javasolhatják, és ezen üzemeltető kijelölésének időpontjában legalább 75%-os tulajdonnal rendelkezhetnek a rendszerben, másrészt pedig a kijelölt üzemeltetőt a rendszerben megillető tulajdon százalékos arányát. A villamos energiáról szóló törvény 10. cikkének (1) bekezdése kizárólag az első elemre vonatkozik, nem vonatkozik azonban a kijelölt rendszerüzemeltetőt a rendszerben megillető tulajdonra. Egyébiránt e törvény 2003-ban beiktatott 9 bis cikke megköveteli a tulajdon átruházásával kapcsolatos döntést, amennyiben előírja, hogy a rendszerüzemeltető – valamely leányvállalaton keresztül – az átviteli rendszer tulajdonosa legyen.
- 43 A Belga Királyság azt állítja, hogy a Bizottság azon érvelése, amely szerint a villamos energiáról szóló törvény 10. cikkének (1) bekezdése értelmében a rendszer tulajdonosai olyan vállalkozás tulajdonosai is lehetnek, amely termelési vagy ellátási feladatot gyakorol, feltételezéseken és elméleti jellegű állításokon alapul, anélkül hogy a Bizottság bizonyítékkal szolgálna a kötelezettségzegésről, miközben a bizonyítási teher rá hárul.

A Bíróság álláspontja

- 44 Mind a 2009/72 irányelv, mind pedig a 2009/73 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja előírja, hogy a tagállamok 2012. március 3-tól gondoskodnak arról, hogy minden olyan vállalkozás, amelynek tulajdonában átviteli rendszer van, átviteli rendszer-üzemeltetőként működjön.
- 45 Ezen irányelvek 10. cikkének (2) bekezdése értelmében a tagállamok azokat a vállalkozásokat hagyják jóvá és jelölik ki átviteli rendszer-üzemeltetőnek, amelyek átviteli rendszerben tulajdonnal rendelkeznek, és amelyekről a nemzeti szabályozó hatóság tanúsította, hogy teljesítik a fenti 9. cikkben meghatározott követelményeket.
- 46 A 2009/72 irányelv (9) preambulumbekkezdése és a 2009/73 irányelv (6) preambulumbekkezdése kimondja, hogy ha a rendszerek nem különülnek el ténylegesen a termelési és ellátási tevékenységektől (a tényleges szétválasztás), ez nemcsak a rendszer üzemeltetésében jár a hátrányos megkülönböztetés kockázatával, hanem a vertikálisan integrált vállalkozásoknak saját rendszereikbe történő megfelelő szintű beruházásra való ösztönzése terén is.
- 47 Mint az kitűnik a 2009/72 irányelv (11) preambulumbekkezdéséből és a 2009/73 irányelv (8) preambulumbekkezdéséből, a tulajdonosi struktúrák szétválasztása magában foglalja, hogy a rendszer tulajdonosát jelöljék ki rendszerüzemeltetőnek, továbbá hogy ez az üzemeltető független legyen az ellátási és termelési struktúráktól (lásd ebben az értelemben: 2017. október 26-i Balgarska energiyna borsa ítélet, C-347/16, EU:C:2017:816, 46. pont).
- 48 Másfelől mind a 2009/72 irányelv, mind pedig a 2009/73 irányelv 9. cikkének (8) bekezdése akként rendelkezik, hogy amennyiben 2009. szeptember 3-án az átviteli rendszer egy vertikálisan integrált vállalkozás része, a tagállam dönthet úgy, hogy nem alkalmazza e cikk (1) bekezdését, továbbá hogy ilyen esetben az érintett tagállam a 2009/72 irányelv 13. cikkével, illetőleg a 2009/73 irányelv 14. cikkével összhangban független rendszerüzemeltetőt jelöl ki, vagy pedig megfelel a 2009/72 irányelv V. fejezetében, illetőleg a 2009/73 irányelv IV. fejezetében foglalt rendelkezéseknek.
- 49 A független átviteli rendszer-üzemeltetőket illetően ki kell emelni: megállapítást nyert, hogy a 2009/72 irányelv 17. cikke (1) bekezdésének a) pontja kifejezetten megköveteli, hogy ezen átviteli rendszer-üzemeltetők tulajdonában álljanak a villamosenergia-átviteli tevékenység gyakorlásához

szükséges eszközök, többek között az átviteli rendszer, és pedig különösen annak érdekében, hogy – amint az ezen irányelv (16), (17) és (19) preambulumbekkezdéséből kitűnik – biztosítsák ezen üzemeltetőknek az ellátási és termelési tevékenységeiktől való teljes körű és valódi függetlenségét (2019. október 17-i *Elektrorazpredelenie Yug* ítélet, C-31/18, EU:C:2019:868, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 50 Márpedig, mint azt a Bizottság helyesen állítja, semmilyen indok nem támasztja alá, hogy a rendszer feletti tulajdonjog terjedelmét illetően eltérés álljon fenn a 2009/72 irányelv, illetőleg a 2009/73 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése és (8) bekezdése között. Ezen (1) bekezdés olyan „vállalkozás[ra]” vonatkozik, „amelynek tulajdonában az átviteli rendszer van”, anélkül hogy bármilyen módon említést tenne olyan vállalkozásról, amely ilyen rendszer kapcsán csak részben tulajdonos, ami arra enged következtetni, hogy a szóban forgó azon vállalkozásnak, amely átvitelirendszer-üzemeltetőként kijelölhető, e rendszer teljes egészével rendelkeznie kell. Ezen értelmezést megerősíti mindkét említett irányelven belül a 17. cikk (1) bekezdése a) pontjának egyértelmű szövege, amely az e 9. cikk (8) bekezdése szerinti esetre utal, és megköveteli, hogy az átviteli rendszer az átvitelirendszer-üzemeltető tulajdonát képezze.
- 51 A 2009/72 irányelv és a 2009/73 irányelv 9. cikke (1) bekezdése szövegének és kontextusának ezen elemzéséből következik, hogy az átviteli rendszer tulajdonosának e rendszer egésze felett tulajdonnal kell rendelkeznie.
- 52 E következtetés ezenkívül megfelel e rendelkezés céljának. Mint azt ugyanis a Bizottság szintén helyesen állítja, az üzemeltető azáltal, hogy a rendszer egészének tulajdonosa, ösztönözve van arra, hogy elvégezze azokat a beruházásokat és műszaki módosításokat, amelyek lehetővé teszik számára e hálózat optimális kihasználását és fejlesztését.
- 53 A jelen esetben a belga jogszabályok a villamosenergia-átviteli vagy földgázszállító rendszer üzemeltetőjével szemben nem követelik meg, hogy e rendszer tulajdonosa legyen.
- 54 A villamos energiáról szóló törvény 10. cikkének (1) bekezdése ugyanis csak azt írja elő, hogy a rendszer azon tulajdonosai, akik az energiaügyekért felelős szövetségi miniszternek javaslatot tesznek a üzemeltető kijelölésére, együttesen olyan részesedéssel rendelkezzenek az átviteli rendszerben, amely lefedi az ország területének legalább 75%-át. Ami a földgázról szóló törvény 8. cikke (2) bekezdésének második albekezdését illeti, az azt követeli meg, hogy a szállítási rendszer üzemeltetésére pályázó személy másokkal együtt olyan részesedéssel rendelkezzen e rendszerben, amely lefedi az ország területének legalább 75%-át.
- 55 Meg kell állapítani, hogy a villamos energiáról szóló törvény 2003-ban beiktatott és a Belga Királyság által hivatkozott 9 bis cikke előírja, hogy a rendszerüzemeltetőnek – két értékpapír kivételével – közvetlenül vagy közvetve rendelkeznie kell az olyan értékpapírokhoz kapcsolódó „összes tőkével és szavazati joggal”, amelyeket az egyes olyan leányvállalatok bocsátanak ki, amelyek a rendszerüzemeltető kérésére teljes egészében vagy részben gondoskodnak az e törvény 8. cikke szerinti átviteli rendszer üzemeltetéséről, vagy az egyes olyan leányvállalatok, amelyek az átviteli rendszer részét képező infrastruktúra és berendezések tulajdonosai. Márpedig, jóllehet e rendelkezés előírja, hogy a rendszerüzemeltető által az e rendszer felett gyakorolt ellenőrzés az ezen üzemeltető majdnem 100%-os tulajdonában lévő leányvállalaton keresztül is biztosítható, ezzel szemben semmilyen módon nem követeli meg azt, hogy minden rendszerüzemeltető rendelkezzen ilyen leányvállalattal, sem pedig azt, hogy amennyiben ilyen leányvállalat létezik, az általa gyakorolt ellenőrzés kiterjedjen az érintett átviteli rendszer teljes egészére.
- 56 Másfelől, jóllehet – mint azt a Belga Királyság állítja – a villamos energiáról szóló törvény 10. cikkének (1) bekezdése csak azokra a személyekre vonatkozik, akik javaslatot tehetnek az átvitelirendszer-üzemeltető kijelölésére, ezáltal pedig magának e rendszerüzemeltetőnek nem kell megfelelnie az e rendelkezésben foglalt követelményeknek, ez alapján nem azt lehet megállapítani, hogy a belga jogszabályok összhangban vannak a 2009/72 irányelvvél, hanem azt, hogy e jogszabályok

nem követelik meg, hogy az átvitelrendszer-üzemeltető a rendszer tulajdonosa legyen, mivel vele szemben nem alkalmazandó az a követelmény, hogy az „átviteli rendszerben részesedéssel” rendelkezzen. A Belga Királyság érvelését követve a rendszer valamely részének tulajdonosa vagy tulajdonosai olyan személyt is üzemeltetőnek javasolhatnának, aki e rendszernek még csak egy részével sem rendelkezik.

- 57 A Belga Királyság végül hivatkozik a 2009/72 és a 2009/73 irányelv hatékony érvényesülésére. Az érvelése alapvetően azon alapul, hogy a CREG által a 714/2009 rendelet, valamint a földgázz szállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeiről és az 1775/2005/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2009. L 211., 36. o.) alapján hozott tanúsítási határozatok értelmében az Elia System Operator mint a villamosenergia-átviteli rendszer üzemeltetője, a Fluxys Belgium pedig mint a földgázz szállítási rendszer üzemeltetője a 2009/72 és a 2009/73 irányelv értelmében vett rendszertulajdonosok. Márpedig a CREG által hozott e határozatok kötelező jellege ellenére állandó ítélkezési gyakorlat, hogy az, ha valamely tagállam közigazgatási hatóságai az irányelvben foglalt rendelkezésekkel összhangban gondoskodnak az irányelv végrehajtásáról, önmagában nem biztosíthatja a jogbiztonság követelményének teljesítéséhez szükséges egyértelműséget és pontosságot, továbbá hogy az egyszerű közigazgatási gyakorlatok – amelyek a természetüknél fogva a közigazgatás tetszése szerint módosíthatók – nem tekinthetők úgy, hogy általuk teljesülnek a valamely irányelv átültetése keretében a tagállamokkal szemben fennálló kötelezettségek (2012. március 15-i Bizottság kontra Lengyelország ítélet, C-46/11, nem tették közzé, EU:C:2012:146, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 58 Ráadásul az, hogy a Bizottság az e rendszerüzemeltetők tanúsítási eljárása tekintetében kiadott véleményeiben nem ellenezte ezen üzemeltetők tanúsítását, nem döntheti el előre a 2009/72 és a 2009/73 irányelvnek a belga jogba történő megfelelő átültetését, mivel e véleményeknek nem az a célja, hogy ezen átültetésről állást foglaljanak.
- 59 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a Belga Királyság – mivel nem ültette át megfelelően az egyes említett irányelvek 9. cikke (1) bekezdésének a) pontját – nem teljesítette az ezen irányelvekből eredő kötelezettségeit.

A 2009/72 irányelv 37. cikke és a 2009/73 irányelv 41. cikke több rendelkezésének megsértésére alapított második kifogásról

- 60 A második kifogást illetően, amely a keresetlevélben három részből áll, a Bizottság a válaszában jelezte, hogy a 2009/72 irányelv 37. cikke (10) bekezdésének és a 2009/73 irányelv 41. cikke (10) bekezdésének megsértésére alapított harmadik résztől eláll.

A második kifogás első részéről, amely a 2009/72 irányelv 37. cikke (4) bekezdése a) és b) pontjának, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (4) bekezdése a) és b) pontjának megsértésén alapul

– *A felek érvei*

- 61 A Bizottság azt állítja, hogy a 2009/72 irányelv 37. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontját, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontját nem megfelelően ültették át a belga jogba. A villamos energiáról szóló törvény és a földgázzról szóló törvény több rendelkezése nem teszi lehetővé a szabályozó hatóság – a jelen esetben a CREG – számára, hogy a piaci átláthatóság és szabad verseny vonatkozásában kötelező erejű határozatokat hozzon, továbbá hogy elfogadja az arányos és szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a villamosenergia- és földgázipari vállalkozások tekintetében előmozdítsa a hatékony versenyt, valamint biztosítsa a piac megfelelő működését.

- 62 Ha a szabályozó hatóságnak a 2009/72 irányelv és a 2009/73 irányelv e rendelkezései értelmében hatáskörrel kell rendelkeznie arra, hogy a hatékony verseny érvényesítése érdekében intézkedéseket tegyen, a Bizottság szerint el kell utasítani a Belga Királyság azon érvelését, amely szerint a belga jogban kizárólag a király mint a politikai hatalom letéteményese teheti lehetővé a CREG számára, hogy a saját javaslata alapján kötelező erejű határozatokat hozzon, vagy továbbítsa egyéb hatóságoknak az általa összegyűjtött információkat annak érdekében, hogy e hatóságok adott esetben kötelező intézkedéseket tegyenek. Ugyanez vonatkozik a versenyhatóságok állítólagos kizárólagos hatáskörére vonatkozó érvelésre is.
- 63 A Belga Királyság azon érvelését illetően, amely szerint a villamos energiáról szóló törvény 31. cikke és a földgázzal szóló törvény 20/2. cikke általános hatáskört biztosít a CREG-nek arra, hogy a természetes vagy jogi személyekkel szemben kötelező erejű határozatokat hozzon, a Bizottság azt állítja, hogy e rendelkezések csak azt teszik lehetővé, hogy e személyeket olyan kötelezettségek teljesítésére kötelezzék, amelyek velük szemben már eleve fennállnak, miközben a 2009/73 irányelv 37. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontja, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontja arra irányul, hogy a szabályozó hatóságnak olyan hatáskört biztosítsanak, amelynek keretében önállóan hozhat határozatokat.
- 64 A Belga Királyság azt állítja, hogy a Bizottság által említett nemzeti rendelkezések kizárólag a versenyjogra vonatkoznak, és a 2009/72 irányelv 37. cikke (1) bekezdése j) pontjának „gondolatjeles részét” és (13) bekezdését, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (1) bekezdése j) pontjának „gondolatjeles részét” és (13) bekezdését ültetik át. E területen egyedül a versenyhatóságok rendelkeznek hatáskörrel, mint ez kitűnik többek között a 2009/72 irányelv (37) és (61) preambulumbekkezdéséből.
- 65 A Bizottság által hivatkozott nemzeti rendelkezések megerősítik a hatásköröknek a versenyhatóságok és a CREG-hez hasonló ágazati hatóság közötti megosztását, amely hatóság arra rendelkezik hatáskörrel, hogy információkat gyűjtsön, és azokat továbbítsa a versenyhatóságoknak, amelyek ezen információk alapján intézkedéseket tehetnek vagy határozatokat hozhatnak. A CREG a belga versenyhatósággal folytatott rendszeres együttműködés keretében jár el.
- 66 Ezenkívül a 2009/72 irányelv 37. cikkének (4) bekezdésében és a 2009/73 irányelv 41. cikkének (4) bekezdésében felsorolt hatáskörök nem fedhetik le az e cikkek (1) bekezdése alapján a szabályozó hatóságra ruházott valamennyi feladatot, ami azzal a kockázattal jár, hogy a versenyjog területén hatásköri összeütközéseket keletkeztet a versenyhatóság és a CREG között. E (4) bekezdések csak a tényleges versenyre és a piac hatékony működésére hivatkoznak, nem említik azonban a piaci átláthatóság és szabad verseny fogalmát. Végeredményben a CREG a villamos energiáról szóló törvény 23. cikkének (2) bekezdése, továbbá a villamos energiáról szóló törvény 7. cikkének (1 bis) bekezdése és 29 bis cikkének 7° pontja, valamint a földgázzal szóló törvény 15/14. cikke (2) bekezdésének 8° bis pontja értelmében már rendelkezik az említett (4) bekezdésekben felsorolt hatáskörökkel.
- 67 Másfelől ugyanezen (4) bekezdések értelmében a szabályozó hatóság részére csak az ahhoz szükséges hatásköröket kell biztosítani, hogy teljesíthesse az említett 37. és 41. cikk (1), (3) és (6) bekezdésében meghatározott feladatokat, ami a belga jogban teljesül a villamos energia piacának szervezéséről szóló, 1999. április 29-i törvény, valamint a gáz- és egyéb termékek szállítóvezeték-rendszereken keresztül történő szállításáról szóló, 1965. április 12-i törvény módosításáról szóló, 2012. január 8-i törvény (*Moniteur belge*, 2012. január 11., 909. o.) 36. cikkének 2° pontja, továbbá a villamos energiáról szóló törvény 23. cikke (1) bekezdésének második albekezdése értelmében, amely a 2009/72 irányelvben belül a szabályozó hatóság hatásköreire vonatkozó 37. cikk (1), (4), (6) és (9) bekezdését ülteti át.
- 68 A Belga Királyság azt állítja, hogy a 2009/72 irányelv 37. cikke (1) bekezdésének i) pontja és a 2009/73 irányelv 41. cikke (1) bekezdésének i) pontja kizárólag azt a feladatot írja elő, hogy gondoskodni kell arról, hogy a villamosenergia- és földgázipari vállalkozások tartsák tiszteletben az átláthatósági kötelezettségeket. A szabályozó hatóság csak valamely átláthatósági kötelezettség megsértése esetén

szabhat ki szankciót. A 2009/72 irányelv 37. cikke (1) bekezdésének j) pontjából és a 2009/73 irányelv 41. cikke (1) bekezdésének j) pontjából kizárólag a „gondolatjeles részek” relevánsak, amelyek a háztartási fogyasztókra vonatkozó áraknak és előrefizetési rendszereknek, a kereskedőváltás díjainak, a kikapcsolási díjaknak, a karbantartási szolgáltatások díjainak és a háztartási fogyasztók panaszainak a figyelemmel kísérését írják elő.

- 69 Mindazonáltal a villamos energiáról szóló törvény 31. cikke és a földgázzal szóló törvény 20/2. cikke általános jelleggel rendelkezik határozathozatali hatáskörrel a vállalkozások tekintetében, a szabályozó hatóságok pedig olyan közigazgatási hatóságok, amelyek számára biztosított a hatáskör arra, hogy határozati jellegű közigazgatási aktusokat fogadjanak el. A CREG felügyelheti a vállalkozások átláthatóságának mértékét, továbbá nagy- és kiskereskedelmi szinten a piacnyitás mértékét és tényleges megvalósulását, valamint a versenyt. Hatáskörrel rendelkezik arra, hogy kötelezettségeket írjon elő, helyszíni ellenőrzéseket végezzen és vizsgálatokat folytasson, amely hatáskörökről a villamos energiáról szóló törvény 30 bis cikkének (3) bekezdése és 31/1. cikke, valamint a földgázzal szóló törvény 18. cikkének (3) bekezdése és 15/16. cikke rendelkezik, továbbá hatáskörrel rendelkezik arra is, hogy a verseny előmozdítása érdekében intézkedéseket írjon elő a villamos energiáról szóló törvény 31. cikke és a földgázzal szóló törvény 20/2. cikke alapján. A CREG közigazgatási bírságokat szabhat ki, és biztosítja az 1227/2011 rendelet tiszteletben tartását.

– A Bíróság álláspontja

- 70 A 2009/72 irányelv 37. cikkének (1) bekezdése és a 2009/73 irányelv 41. cikkének (1) bekezdése változatos feladatokat állapít meg a szabályozó hatósággal szemben, így többek között ezen (1) bekezdés i) és j) pontjában azt, hogy kísérelje figyelemmel az átláthatóság szintjét, ideértve a nagykereskedelmi árakat is, gondoskodjon az átláthatósági kötelezettségeknek a villamosenergia- és földgázipari vállalkozások általi tiszteletben tartásáról, kísérelje figyelemmel nagy- és kiskereskedelmi szinten a piacnyitás mértékét és tényleges megvalósulását, továbbá a versenyt, a háztartási fogyasztókra vonatkozó árakat és a háztartási fogyasztók panaszait, valamint hogy kísérelje figyelemmel a verseny esetleges torzulásait vagy korlátozásait, többek között azáltal, hogy minden hasznos információt közöl a hatáskörrel rendelkező versenyhatóságokkal, és e hatóságok elé terjeszti azokat az ügyeket, amelyek esetében ez indokolt.
- 71 A 2009/72 irányelv 37. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontja, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontja előírja, hogy a tagállamok biztosítsák, hogy a szabályozó hatóságok az e cikkek (1), (3) és (6) bekezdésében említett feladatok gyors és hatékony végrehajtását lehetővé tevő hatáskörrel rendelkezzenek, e célból pedig a szabályozó hatóság hatásköre kiterjedjen legalább arra, hogy a villamosenergia- vagy földgázipari vállalkozásokat kötelező határozatokat bocsásson ki, valamint arra, hogy vizsgálatokat folytasson, továbbá határozzon a tényleges verseny elősegítéséhez és a piac megfelelő működéséhez szükséges és arányos intézkedésekről, és bevezesse azokat. A szabályozó hatóság adott esetben hatáskörrel rendelkezik arra is, hogy a versenyjogot érintő vizsgálat keretében együttműködjön többek között a nemzeti versenyhatósággal.
- 72 Így ellentétben azzal, amit a Belga Királyság állít, a villamos energia és a földgáz piacán a tényleges verseny előmozdítására irányuló intézkedések elfogadásával kapcsolatos hatáskör nem kizárólag a nemzeti versenyhatóságokat illetheti meg. Mint az a 2009/72 irányelv (37) preambulumbekkezdésében és a 2009/73 irányelv (33) preambulumbekkezdésében is szerepel, a szabályozó hatóságnak hatáskörrel kell rendelkeznie arra, hogy a versenyszabályok alkalmazásától függetlenül a fogyasztók javát szolgáló intézkedéseket tegyen, ösztönözve a villamos energia és a földgáz belső piacának megfelelő működéséhez szükséges tényleges versenyt. Mint az kitűnik a 2009/72 irányelv 37. cikke (4) bekezdésének b) pontjában és a 2009/73 irányelv 41. cikke (4) bekezdésének b) pontjában használt „bevezetése” kifejezésből, e hatáskörnek olyan intézkedések megtételét kell lehetővé tennie, amelyek kötelezőek.

- 73 A 2009/72 és a 2009/73 irányelv rendelkezéseiből tehát az következik, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell a szabályozó hatóságok számára a hatáskört ahhoz, hogy kötelező intézkedéseket tegyenek különösen annak érdekében, hogy a villamos energia és a földgáz piacán előmozdítsák a tényleges versenyt. Jóllehet e hatóságoknak képesnek kell lenniük arra, hogy együttműködjenek a nemzeti versenyhatóságokkal, többek között azáltal, hogy közlik velük az összes hasznos információt, és eléjük terjesztik azokat az ügyeket, amelyek esetében ez indokolt, ez nem változtat azon, hogy a szabályozó hatóságoknak képesnek kell lenniük arra, hogy hatásköreiket és jogköreiket a versenyhatóságok által gyakorolt hatásköröktől és jogköröktől függetlenül gyakorolhassák.
- 74 E kontextusban kell megvizsgálni a Bizottság által felhozott második kifogás első részét. E tekintetben ki kell emelni, hogy a villamos energiáról szóló törvény 23 bis és 23 ter cikke és 26. cikkének (1 bis) bekezdése, valamint a földgázról szóló törvény 15/14 bis, 15/14 ter és 15/16. cikke, amelyeket a Bizottság ezen első rész tekintetében említ, igenis a 2009/72 irányelv 37. cikke (1) bekezdése i) és j) pontjának, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (1) bekezdése i) és j) pontjának hatálya alá tartoznak, mivel e nemzeti rendelkezések az uniós rendelkezésekhez hasonlóan arra irányulnak, hogy a CREG-re ruházzák a versenyellenes magatartások vagy gyakorlatok, valamint a villamosenergia- és földgázipari vállalkozások által alkalmazott árak figyelemmel kísérésének és ellenőrzésének feladatát.
- 75 Márpedig, mint azt a Bizottság is helyesen állítja, az említett nemzeti rendelkezések nem teszik lehetővé a szabályozó hatóság számára, hogy kötelező erejű határozatokat hozzon a piaci átláthatóságra és szabad versenyre vonatkozóan, következésképpen pedig bevezesse az arányos és szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a villamosenergia- és földgázvállalkozások tekintetében előmozdítsa a tényleges versenyt, és biztosítsa a piac megfelelő működését.
- 76 Jóllehet ugyanis a villamos energiáról szóló törvény 23 bis és 23 ter cikkéből, valamint 30 bis cikkének (3) bekezdéséből, továbbá a földgázról szóló törvény 15/14 bis, 15/14 ter és 15/16. cikkéből, valamint 18. cikkének (3) bekezdéséből eredő hatáskörök lehetővé tehetik a CREG számára, hogy ellenőrizze és figyelemmel kísérje a villamosenergia- vagy földgázellátó vállalkozások azon versenyellenes magatartásait vagy tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatait, amelyek hatással vannak vagy hatással lehetnek a villamos energia vagy a földgáz piacára, továbbá hogy ellenőrizze és figyelemmel kísérje az e vállalkozások által kínált árakat, amelyeknek e vállalkozások költségeihez képest objektíve igazotknak kell lenniük, ki kell emelni, hogy a villamos energiáról szóló törvény 23 bis és 23 ter cikke, valamint a földgázról szóló törvény 15/14 bis és 15/14 ter cikke értelmében a CREG által a felügyeleti és ellenőrzési feladatainak gyakorlása keretében tett megállapítások főszabály szerint csak azt teszik lehetővé számára, hogy jelentéseket terjesszen az energiaügyekért felelős szövetségi miniszter elé, továbbá véleményeket és ajánlásokat fogalmazzon meg, valamint a feltételezett jogsértésekről értesítse a belga versenyhatóságot. Kétségtelen, hogy e rendelkezések a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok, valamint a hátrányosan megkülönböztető jellegű árak és/vagy feltételek tekintetében azt is előírják, hogy a király a [CREG] javaslata alapján a minisztertanács által megtárgyalt rendeletben meghatározhatja azokat az intézkedéseket, amelyeket a CREG jogosult megtenni, ennek kapcsán pedig úgy tűnik, hogy kötelező erejű intézkedésekre is sor kerülhet. Ugyanakkor ezek az intézkedések, amelyeket a CREG jogosult lehet megtenni, a „sürgős intézkedésekre” korlátozódnak. Mindazonáltal a Belga Királyság nem hivatkozott semmilyen rendeletre, amely olyan kötelező erejű intézkedéseket határozna meg, amelyeket a CREG jogosult lenne megtenni.
- 77 Ami a villamos energiáról szóló törvény 26. cikkének (1 bis) bekezdését és a földgázról szóló törvény 15/16. cikkét illeti, meg kell állapítani, hogy e rendelkezések arra korlátozódnak, hogy a CREG-nek arra biztosítsanak hatásköröket, hogy olyan információkat gyűjtsön, amelyek csak a villamos energiáról szóló törvény 23 bis és 23 ter cikkében, valamint a földgázról szóló törvény 15/14 bis és 15 ter cikkében szabályozott jelentések, vélemények, ajánlások, adott esetben pedig sürgős intézkedések céljára használhatók fel. Így e hatáskörök nem alkalmasak arra, hogy orvosolják a CREG hatásköreivel kapcsolatos azon hiányosságokat, amelyek a villamos energiáról szóló törvény 23 bis és 23 ter cikkéből, valamint a földgázról szóló törvény 15/14 bis és 15/14 ter cikkéből következnek.

- 78 Hasonlóképp, a villamos energiáról szóló törvénynek a Belga Királyság által hivatkozott 31/1. cikke kizárólag azt teszi lehetővé a CREG személyi állománya számára, hogy a nyomozási bíró által adott előzetes engedély alapján, indokolt határozattal elrendeljék a magánlakások területén kívüli olyan vagyontárgyak lefoglalását, amelyek a [CREG] által folytatott vizsgálat alatt álló személy tulajdonában állnak, és amelyek akár a vizsgált jogsértés tárgyát képezik, akár a szóban forgó jogsértés elkövetésére szánták vagy az elkövetés eszközeként használták azokat, akár pedig olyan vagyoni előnynek minősülnek, amely közvetlenül a jogsértésből származik, vagy ezen előny egyenértékét képezik.
- 79 Végül hozzá kell tenni, hogy a villamos energiáról szóló törvény 31. cikkében és a földgázzal szóló törvény 20/2. cikkében foglalt rendelkezések alapján sem lehet megállapítani, hogy a CREG rendelkezik a 2009/72 irányelv 37. cikke (4) bekezdésének b) pontja és a 2009/73 irányelv 41. cikke (4) bekezdésének b) pontja szerinti hatáskörökkel. Mint azt ugyanis a Bizottság is helyesen állítja, a villamos energiáról szóló törvény és a földgázzal szóló törvény e cikkei csak azt teszik lehetővé a CREG számára, hogy az érintett személyeken olyan kötelezettségek teljesítését kérje számon, amelyeket e törvények rendelkezései már eleve pontosan előírnak velük szemben. Az említett cikkek nem biztosítanak szélesebb hatáskört e hatóságnak arra, hogy kötelező erejű határozatokat hozzon, és önállóan megtegye az általa szükségesnek ítélt intézkedéseket, többek között annak érdekében, hogy előmozdítsa a tényleges versenyt, és biztosítsa a piac megfelelő működését.
- 80 Ugyanezen cikkeknek a Belga Királyság által képviselt azon értelmezését illetően, amely szerint e cikkek lehetővé teszik a CREG számára, hogy kötelező erejű határozatokat hozhasson, valamint hogy bevezethesse azokat az intézkedéseket, amelyeket a 2009/72 irányelv 37. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontja, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontja megkövetel, ki kell emelni, hogy az ilyen értelmezés ellentétes lenne a villamos energiáról szóló törvény 23 bis és 23 ter cikkével, valamint a földgázzal szóló törvény 15/14 bis és 15/14 ter cikkével, amelyek azonkívül, hogy adott esetben lehetővé teszik a CREG számára, hogy megtegye a királyi rendeletben előzetesen meghatározott sürgős intézkedéseket, csak azt a lehetőséget biztosítják e hatóságnak, hogy jelentéseket, véleményeket és ajánlásokat fogalmazzon meg, továbbá hogy a feltételezett jogsértésekről értesítse a belga versenyhatóságot. Márpedig a villamos energiáról szóló törvény 31. cikkét és a földgázzal szóló törvény 20/2. cikkét, mint azt kifejezetten előírják, az e törvényekben „szabályozott egyéb intézkedések sérelme nélkül” kell értelmezni.
- 81 E feltételek mellett, még ha a Bíróság el is ismerné, hogy a villamos energiáról szóló törvény 31. cikkére és a földgázzal szóló törvény 20/2. cikkére vonatkozóan a Belga Királyság által javasolt értelmezésnek helye lehet, akkor sem lehetne megállapítani, hogy a nemzeti jog e rendelkezései pontosan és egyértelműen végrehajtják a 2009/72 irányelv 37. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontját, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontját.
- 82 Márpedig a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az irányelveket vitathatatlan kötelező erővel, valamint a szükséges konkrétsággal, pontossággal és egyértelműséggel kell átültetni, hogy teljesüljön a jogbiztonság követelménye, amely megköveteli, hogy abban az esetben, ha az irányelv a magánszemélyek számára jogok keletkeztetését célozza, a kedvezményezetteknek lehetőségük legyen jogaik teljességének megismerésére (1999. július 8-i Bizottság kontra Franciaország ítélet, C-354/98, EU:C:1999:386, 11. pont; 2006. március 14-i Bizottság kontra Franciaország ítélet, C-177/04, EU:C:2006:173, 48. pont; 2018. október 4-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-599/17, nem tették közzé, EU:C:2018:813, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 83 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a Belga Királyság – mivel nem ültette át megfelelően a 2009/72 irányelv 37. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontját, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontját – nem teljesítette a 2009/72 és a 2009/73 irányelvből eredő kötelezettségeit.

A második kifogás második részéről, amely a 2009/72 irányelv 37. cikke (6) bekezdése a)–c) pontjának és (9) bekezdésének, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (6) bekezdése a)–c) pontjának és (9) bekezdésének megsértésén alapul

– A felek érvei

- 84 A Bizottság azt állítja, hogy a 2009/72 irányelv 37. cikke (6) bekezdésének a)–c) pontját és (9) bekezdését, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (6) bekezdésének a)–c) pontját és (9) bekezdését nem megfelelően ültették át a belga jogba. E jogrendszer több rendelkezése nem biztosít kizárólagos hatáskört a szabályozó hatóságnak – a jelen esetben a CREG-nek – arra, hogy meghatározza vagy jóváhagyja a nemzeti hálózatokhoz való csatlakozás és hozzáférés feltételei kiszámításának vagy megállapításának módszereit, valamint a kiegyenlítő vagy kiigazítási szolgáltatások nyújtásának feltételeit.
- 85 Azokat a tárgyköröket, amelyeknek a szabályozó hatóság kizárólagos hatáskörébe kell tartozniuk, a villamos energiáról szóló törvény 11. cikke szerinti „műszaki szabályzatba”, valamint a földgázzal szóló törvény 15/5 undecies cikke szerinti „magatartási kódexbe” iktatták be, amelyeket a királynak kell kidolgoznia. A CREG hatásköre csupán arra korlátozódik, hogy ellenőrizze e műszaki szabályzat és e magatartási kódex alkalmazását. Hasonlóképp, a CREG feladata azon dokumentumok jóváhagyása is, amelyeket a király által meghatározott hozzáférési feltételek alapján kell kidolgozni.
- 86 A Bizottság azt állítja, hogy az említett műszaki szabályzatnak és az említett magatartási kódexnek tiszteletben kell tartania a „[h]armadik [e]nergiacsomag” rendelkezéseit, ideértve a szabályozó hatóság hatáskörére és függetlenségére vonatkozó rendelkezéseket is. E szabályozó hatóságnak hatáskörrel kell rendelkeznie arra, hogy megállapítsa ugyanezen műszaki szabályzat és ugyanezen magatartási kódex rendelkezéseit.
- 87 Végül a Bíróság kérdésre válaszolva a Bizottság jelezte, hogy a villamos energiáról szóló törvény 18. cikke (1) bekezdésének 2° pontjára vonatkozó érvelését nem tartja fenn.
- 88 A Belga Királyság azt állítja, hogy a 2009/72 irányelv 37. cikkének (6) és (9) bekezdését átültette a villamos energiáról szóló törvényben, továbbá a villamosenergia-átviteli rendszer üzemeltetésére és az ahhoz való hozzáférésre vonatkozó műszaki szabályzatról szóló, 2019. április 22-i királyi rendeletben (*Moniteur belge*, 2019. április 29., 41040. o.) (a továbbiakban: műszaki szabályzat) foglalt több rendelkezéssel, valamint a CREG-re ruházott, e műszaki szabályzat 4. címének 4., 5. és 6. részében említett jóváhagyási hatáskörökkel. Másfelől úgy véli, hogy a 2009/73 irányelv 41. cikkének (6) és (9) bekezdését átültette a földgázzal szóló törvény több rendelkezésével, valamint a 2010. december 23-i azon királyi rendelettel (*Moniteur belge*, 2011. január 5., 181. o.), amely a földgázszállítási rendszerhez, a földgáztároló létesítményhez és az LNG-létesítményhez való hozzáférésre vonatkozó magatartási kódexről szól, továbbá módosítja a földgázellátás általános feltételeiről és a földgázellátási engedélyek kiadásának feltételeiről szóló, 2001. június 12-i királyi rendeletet.
- 89 Először is, ami a villamos energiáról és a földgázzal szóló törvény rendelkezéseit illeti, a Belga Királyság egyrészt a villamosenergia-piacot illetően azt állítja, hogy jóllehet a villamos energiáról szóló törvény 23. cikke (2) bekezdése második albekezdésének 9° pontja látszólag csak arra biztosít hatáskört a szabályozó hatóságnak, hogy jóváhagyja a csatlakozásokra, a hozzáférésre és a kiegyenlítési feltételre vonatkozó dokumentumokat, e rendelkezést a műszaki szabályzat 4. cikke hajtotta végre, amelynek értelmében a CREG kizárólagos hatáskörrel rendelkezik arra, hogy jóváhagyja a csatlakozással, a hozzáféréssel és a kiegyenlítési felelősséggel kapcsolatos mintaszerződéseket, valamint arra, hogy kiegyenlítési szolgáltatásokat nyújtson.

- 90 Másrészt, a gázpiacot illetően a földgázzal szőló törvény 15/14. cikke (2) bekezdése második albekezdésének 6° és 6° bis pontja előírja, hogy a CREG jóváhagyja a szállítási rendszerekhez való hozzáférés főbb feltételeit, továbbá jóváhagyja a valamely összekapcsoláshoz való hozzáférésre vonatkozó szállítási szerződést. Ezenkívül e törvény 15/1. cikke (3) bekezdésének 7° pontja akként rendelkezik, hogy a CREG jóváhagyja a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó szabályok tervezetét, a rendszerüzemeltetőt pedig indokolással felhívhatja többek között arra, hogy módosítsa e szabályokat. E rendelkezéseket a magatartási kódex 2. cikke (2) bekezdésének 2° és 3° pontja, 29. cikkének (1) bekezdése, 77. cikkének (1) bekezdése és 96. cikkének (1) bekezdése hajtotta végre. Így a CREG kizárólagos hatáskörrel rendelkezik arra, hogy jóváhagyja a szállítási rendszerhez és a szállítási szolgáltatásokhoz való hozzáférés fő feltételeit, ahogyan az e kódex 2. cikke (2) bekezdésének 2° és 3° pontjában szerepel; a földgázszállítási tevékenység megkezdéséről szőló szabályzatot, ahogyan az az említett kódex 29. cikkének (1) bekezdésében szerepel; a földgázszállítási tevékenységekre vonatkozó szabványszerződést, ahogyan az ugyanezen kódex 77. cikkének (1) bekezdésében szerepel, valamint a csatlakozásra vonatkozó szabványszerződést és annak módosításait, ahogyan az a magatartási kódex 96. cikkének (1) bekezdésében szerepel.
- 91 Ami a villamos energiáról szőló törvény 29. cikke (2) bekezdése második albekezdésének 9° pontját és a földgázzal szőló törvény 15/14. cikke (2) bekezdése második albekezdésének 15° pontját illeti, e rendelkezések hatáskört biztosítanak a CREG-nek arra, hogy ellenőrizze a műszaki szabályzat és a magatartási kódex alkalmazását. A CREG-nek ezáltal biztosított kizárólagos jóváhagyási hatáskör lehetővé teszi a CREG számára, hogy meghatározza a nemzeti hálózatokhoz való csatlakozással és hozzáféréssel kapcsolatos feltételek, a kiigazítási vagy kiegyenlítési szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos feltételek, valamint a határokon átnyúló infrastruktúrákhoz való hozzáféréssel kapcsolatos feltételek jogi kereteit, ideértve a kapacitásallokációra és a szűk keresztmetszetek kezelésére irányuló eljárásokat is. A CREG előjogai nem korlátozódnak arra, hogy a király által a műszaki szabályzatban korábban meghatározott feltételek alkalmazását ellenőrizze. Az a körülmény, hogy az ilyen előjogok a törvényben, valamint a király által elfogadott végrehajtási rendeletekben foglalt cikkek együttes értelmezéséből következnek, nem jár azzal a hatással, hogy szűkítse az ilyen előjogokat.
- 92 A 2009/72 és a 2009/73 irányelv rendelkezéseivel összhangban a CREG jóváhagyja azokat a mintaszerződéseket, amelyek a nemzeti hálózatokhoz való csatlakozás és hozzáférés feltételei, valamint a kiegyenlítő vagy kiigazító szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos feltételek kiszámításához vagy megállapításához használt módszerekről rendelkeznek. Mindenkire alkalmazandó mintaszerződéseknek a szabályozó hatóság általi jóváhagyásáról, nem pedig egyedi határozatok meghozataláról van szó. A villamos energiáról szőló törvény 31. cikke és a földgázzal szőló törvény 20/2. cikke előírja, hogy a CREG megfelelő ellenőrzési és szankcionálási jogkörrel rendelkezik azon jóváhagyási hatáskörökön felül, amelyeket a 2009/72 és a 2009/73 irányelv megkövetel.
- 93 Másodsor, a műszaki szabályzat és a magatartási kódex kidolgozását illetően a Belga Királyság azt állítja, hogy a király azon hatásköre, hogy a CREG véleményének, illetőleg javaslatának beszerzését követően királyi rendeletben műszaki szabályzatot és magatartási kódexet fogadjon el, összeegyeztethető a 2009/72 és a 2009/73 irányelv rendelkezéseivel. Nem összeegyeztethetetlen e rendelkezésekkel az, hogy a szabályozó hatóságnak nincs lehetősége olyan jogforrást módosítani, amelynek kidolgozására nem rendelkezik hatáskörrel.
- 94 Harmadsor, a műszaki rendeletben és a magatartási kódexben foglalt rendelkezéseket illetően a Belga Királyság vitatja, hogy azok sérthetnék a CREG kizárólagos hatáskörét. Mindenekelőtt, a Bizottság nem jelölte meg pontosan e szabályzat és e kódex cikkeit, miközben a bizonyítási teher rá hárul. A kifogást elfogadhatatlannak kellene tekinteni.
- 95 Továbbá a villamos energiáról szőló törvény 11. cikkének és 23. cikke (2) bekezdése második albekezdése 9° pontjának, valamint a földgázzal szőló törvény 15/5 undecies cikkének és 15/14. cikke (2) bekezdése második albekezdése 6° és 15° pontjának olvasatából nem lehet arra következtetni, hogy

a CREG véleménye vagy javaslata alapján a király által elfogadott műszaki szabályzatban és magatartási kódexben foglalt rendelkezések olyan kizárólagos hatáskört biztosítanak a királynak, amellyel a CREG-nek kellene rendelkeznie.

- 96 Végül a 2009/72 és a 2009/73 irányelv a 714/2009 és a 715/2009 rendelet tágabb keretébe illeszkedik, amelyek valamennyi tagállamra alkalmazandó üzemi és kereskedelmi szabályzatok bevezetését írják elő. A villamosenergia-ágazatban történő csatlakozás területén a Bizottság három szabályzatot fogadott el. E szabályzatok mindegyikének (2) preambulumbekzdése emlékeztet a 2009/72 irányelv 5. cikkének és ezen irányelv 37. cikke (6) bekezdésének alkalmazási köre közötti különbségtételre. A termelőegységek hálózati csatlakozási követelményeire vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról szóló, 2016. április 14-i (EU) 2016/631 bizottsági rendelet (HL 2016. L 112., 1. o.) 7. cikkének (1) bekezdése, továbbá a felhasználók csatlakozására vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról szóló, 2016. augusztus 17-i (EU) 2016/1388 bizottsági rendelet (HL 2016. L 223., 10. o.) 6. cikkének (1) bekezdése, valamint a nagyfeszültségű egyenáramú rendszerek és az egyenáram-csatlakozású erőműparkok hálózati csatlakozási követelményeire vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról szóló, 2016. augusztus 26-i (EU) 2016/1447 bizottsági rendelet (HL 2016. L 241., 1. o.) 5. cikkének (1) bekezdése feljogosítja a tagállamokat arra, hogy a hatáskörrel rendelkező rendszerüzemeltetők által megállapítandó általános alkalmazási követelmények jóváhagyásával kapcsolatos hatáskört a szabályozó hatóságon kívüli más hatóságra ruházzák.
- 97 Ez az oka annak, hogy a műszaki szabályzat elfogadásra került, mivel az azzal a hatással járt, hogy az uniós üzemi és kereskedelmi szabályzatokkal összhangban jóváhagyta ezeket az alkalmazási követelményeket. A műszaki szabályzat rendelkezései a 2009/72 irányelv 5. cikkét ültetik át, és nem jelentik azt, hogy a király elvonta volna a CREG valamely hatáskörét, és nem is járnak azzal a hatással, hogy korlátozzák e hatóság hatáskörét a 2009/72 irányelv 37. cikkének (6) és (9) bekezdésében említett módszerek és szabályok jóváhagyására.

– A Bíróság álláspontja

- 98 Először is, ami a Belga Királyság által felhozott elfogadhatatlanságot illeti, annak nem lehet helyt adni, mivel a Bizottság az általa megfogalmazott kifogás keretében kellően megjelölte a villamos energiáról szóló törvény és a földgázzal szóló törvény több olyan rendelkezését, amelyekkel kapcsolatban úgy ítéli meg, hogy azok ellentétesek a 2009/72 irányelv 37. cikkének (6) és (9) bekezdésével, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikkének (6) és (9) bekezdésével, vagyis lehetséges e kifogás megértése. E tagállamnak egyébként módjában állt megérteni e kifogást, és válaszolni arra.
- 99 Másodszor, az ügy érdemét illetően a 2009/72 irányelv 37. cikke (6) bekezdésének a)–c) pontja és (9) bekezdése, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (6) bekezdésének a)–c) pontja és (9) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a szabályozó hatóság feladata, hogy meghatározza vagy jóváhagyja legalább a nemzeti hálózatokhoz való csatlakozással és hozzáféréssel kapcsolatos feltételek, a kiigazítási vagy kiegyenlítési szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos feltételek, valamint a határokon átnyúló infrastruktúrákhoz való hozzáféréssel kapcsolatos feltételek kiszámításához vagy megállapításához használt módszereket, ideértve a kapacitásallokációra és a szűk keresztmetszetek kezelésére irányuló eljárásokat is, továbbá hogy az átvitelrendszer-üzemeltetőket vagy a piaci szereplőket felhívja a szűk keresztmetszetek kezelésével kapcsolatos szabályaik módosítására, ideértve a kapacitásallokációt is, amely szabályokat ezen üzemeltetők és piaci szereplők kötelesek az említett hatóság elé terjeszteni.
- 100 Mint az kitűnik a 2009/72 irányelv (34) preambulumbekzdéséből és a 2009/73 irányelv (33) preambulumbekzdéséből, a villamosenergia és a földgáz belső piacának megfelelő működése céljából az energiaszabályozóknak képesnek kell lenniük a döntéshozatalra minden lényeges szabályozási kérdésben, továbbá függetlennek kell lenniük minden más köz- vagy magánérdektől.

- 101 Márpedig a jelen ügyben a villamos energiáról szóló törvény 11. cikke és a földgázzal szóló törvény 15/5 undecies cikke a királyt jogosítja fel arra, hogy megállapítsa a villamosenergia-átviteli rendszer üzemeltetésére és az ahhoz való hozzáférésre vonatkozó műszaki szabályzatot, valamint a földgázszállítási rendszerhez, a földgáztároló létesítményhez és az LNG-létesítményhez való hozzáférésre vonatkozó magatartási szabályzatot.
- 102 E rendelkezések szerint e műszaki szabályzat és e magatartási kódex kidolgozásával a király meghatározhat bizonyos olyan működési követelményeket és szabályokat, valamint több olyan módszert, feltételt és információt, amelyeknek a 2009/72 irányelv 37. cikke (6) bekezdésének a)–c) pontja és (9) bekezdése, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (6) bekezdésének a)–c) pontja és (9) bekezdése értelmében a szabályozó hatóság hatáskörébe kellene tartozniuk.
- 103 Így többek között a villamos energiáról szóló törvény 11. cikke második bekezdésének 1° és 5° pontja előírja, hogy a műszaki szabályzat meghatározza a csatlakozási határidőket, valamint a rendszerhasználók által a rendszerüzemeltetőnek nyújtandó információkat. Másfelől a földgázzal szóló törvény 15/5 undecies cikke második bekezdésének 1°, 2°, 4° és 7° pontja előírja, hogy a magatartási kódex meghatározza a rendszerhez való hozzáférés iránti kérelem eljárásait és részletes szabályait, a rendszerhasználók által a rendszerüzemeltetőnek nyújtandó információkat, azokat a határidőket, amelyekben belül a rendszerüzemeltetőnek válaszolnia kell a rendszeréhez és a létesítményeihez való hozzáférés iránti kérelmekre, valamint az egyrészt a földgázszállítási rendszer üzemeltetőjének, másrészt pedig a földgázszállítási rendszer használóinak jogaira és kötelezettségeire vonatkozó alapelveket, az e rendszerekhez és létesítményekhez való hozzáférés tekintetében.
- 104 Ezáltal az került előírásra, hogy a műszaki szabályzat és a magatartási kódex határozza meg a nemzeti hálózatokhoz való csatlakozással és hozzáféréssel kapcsolatos, a 2009/72 irányelv 37. cikke (6) bekezdésének a) pontja és a 2009/73 irányelv 41. cikke (6) bekezdésének a) pontja értelmében vett szabályokat, információkat és elveket. Márpedig az uniós jogi rendelkezések értelmében a szabályozó hatóság feladatának kellene lennie e feltételek, vagy legalább a megállapításukhoz használt módszerek meghatározása vagy jóváhagyása.
- 105 Hasonlóképp, a villamos energiáról szóló törvény 11. cikke második bekezdésének 2° és 7° pontja akként rendelkezik, hogy a műszaki szabályzat meghatározza azokat a működési szabályokat, amelyeknek a rendszerüzemeltető a villamosenergia-forgalom műszaki kezelése során van alávetve, továbbá hogy a rendszerüzemeltetőnek a rendszerhez való hozzáférésre vonatkozó szerződésai e műszaki szabályzatnak megfelelően, hátrányos megkülönböztetéstől mentesen határozzák meg a műszaki szabályzat rendszerhasználók tekintetében történő alkalmazásának részletes szabályait. Másfelől a földgázzal szóló törvény 15/5 undecies cikke második bekezdésének 5° és 9° pontja akként rendelkezik, hogy a magatartási kódex meghatározza a földgázszállítási rendszer használói vagy az e használók kategóriái közötti bármely hátrányos megkülönböztetés elkerülésére irányuló intézkedéseket, valamint az egyrészt a földgázszállítási rendszer üzemeltetőjének, másrészt pedig a földgázszállítási rendszer használóinak jogaira és kötelezettségeire vonatkozó alapelveket e rendszer használata tárgyában.
- 106 Ezáltal azok a szabályok, intézkedések és elvek, amelyeket a műszaki szabályzat és a magatartási kódex így módon meghatároz, kiterjedhetnek a kiigazítási és kiegyenlítési szolgáltatások nyújtásának azon feltételeire, amelyeknek tisztességesnek és hátrányos megkülönböztetéstől mentesnek kell lenniük. Márpedig a 2009/72 irányelv 37. cikke (6) bekezdésének b) pontja és a 2009/73 irányelv 41. cikke (6) bekezdésének b) pontja szerint a szabályozó hatóság feladatának kellene lennie e feltételek, vagy legalább a megállapításukhoz használt módszerek meghatározása vagy jóváhagyása.
- 107 Ráadásul a villamos energiáról szóló törvény 11. cikke második bekezdésének 2° és 6° pontja előírja, hogy a műszaki szabályzat meghatározza azokat a működési szabályokat, amelyeknek a rendszerüzemeltető azon cselekmények során van alávetve, amelyeket annak érdekében kell elvégeznie, hogy orvosolja a szűk keresztmetszetekkel kapcsolatos problémákat, továbbá a műszaki szabályzat

meghatározza a rendszerüzemeltető által az azon egyéb villamosenergia-rendszerek üzemeltetői részére nyújtandó információkat, amelyekkel az átviteli rendszer összekapcsolódik, annak érdekében, hogy biztosítsák az összekapcsolt rendszer biztonságos és hatékony működtetését, összehangolt fejlesztését és együttműködtethetőségét. Másfelől a földgázzal szülő törvény 15/5 undecies cikke második bekezdésének 9° pontja akként rendelkezik, hogy a magatartási kódex meghatározza az egyrészt a földgázszállítási rendszer üzemeltetőjének, másrészt pedig a földgázszállítási rendszer használóinak jogaira és kötelezettségeire vonatkozó alapelveket a szállítási kapacitásokhoz való hozzáférésre és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó tárgyalás tárgyában.

- 108 Ezáltal azok a szabályok, információk és elvek, amelyeket a műszaki szabályzat és a magatartási kódex ily módon meghatároz, kiterjedhetnek a határokon átnyúló infrastruktúrához való hozzáférésre, ideértve a kapacitásallokálásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó eljárásokat is. Márpedig a 2009/72 irányelv 37. cikke (6) bekezdésének c) pontja és a 2009/73 irányelv 41. cikke (6) bekezdésének c) pontja szerint a szabályozó hatóság feladatának kellene lennie az említett hozzáférés és eljárások, vagy legalább a megállapításukhoz használt módszerek meghatározása vagy jóváhagyása, mivel ugyanezen cikke (9) bekezdése értelmében végeredményben az említett hatóság feladata a szűk keresztmetszetek kezelésének felügyelete.
- 109 Ilyen kontextusban az, hogy a király beavatkozik több olyan feltétel meghatározásába, amelyet a 2009/72 és a 2009/73 irányelv szerint magának a CREG-nek kellene megállapítania vagy jóváhagynia, elvonja a CREG-től azokat a szabályozási hatásköröket, amelyeknek őt kellene megilletniük (lásd analógia útján: 2009. október 29-i Bizottság kontra Belgium ítélet, C-474/08, nem tették közzé, EU:C:2009:681, 29. pont).
- 110 Ki kell emelni, hogy szabályozó hatóságként a CREG-nek képesnek kellene lennie arra, hogy önállóan, kizárólag a közérdek alapján hozza meg határozatait annak érdekében, hogy biztosítsa az említett irányelv által követett célok tiszteletben tartását, anélkül hogy alá lenne vetve az olyan más szervektől származó külső utasításoknak, mint például a király (lásd analógia útján: 2020. június 11-i Prezident Slovenskej republiky ítélet, C-378/19, EU:C:2020:462, 54. pont).
- 111 Hozzá kell tenni, hogy a Belga Királyság által előadott érvelés nem alkalmas arra, hogy annak alapján el lehessen utasítani a második kifogás második részét.
- 112 E tekintetben a 714/2009 és a 715/2009 rendeletre alapított érvelés nem releváns, mivel e rendeletek a határokon keresztül történő kereskedelem esetén alkalmazandó hálózati hozzáférési feltételekre vonatkoznak, és nem céljuk, hogy módosítsák a 2009/72 és 2009/73 irányelvnek a jelen keresettel érintett azon rendelkezéseit, amelyek a szabályozó hatóság azon hatáskörére vonatkoznak, hogy meghatározza vagy jóváhagyja legalább azokat a módszereket, amelyeket többek között a nemzeti hálózatokhoz való csatlakozás és hozzáférés feltételeinek kiszámításához vagy megállapításához használnak.
- 113 A 2016/631, a 2016/1388 és a 2016/1447 rendeletre, a 2009/72 irányelv 5. cikkének hatályon kívül helyezésére és a műszaki szabályzat elfogadására vonatkozó érvelést illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a kötelezettségzegés fennállását az indokolással ellátott véleményben megállapított határidő lejártakor a tagállamban fennálló helyzet alapján kell megítélni, a Bíróság pedig nem veheti figyelembe azokat az esetleges változásokat, amelyekre ezt követően kerül sor (2017. március 15-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-563/15, nem tették közzé, EU:C:2017:21016, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Következésképpen e rendeleteket, valamint a 2009/72 irányelv 5. cikkének hatályon kívül helyezését és a műszaki szabályzat elfogadását a jelen kereset vizsgálata során nem lehet figyelembe venni, mivel e fejleményekre az indokolással ellátott véleményben megállapított határidő lejártát követően került sor.

- 114 Mindazonáltal, jöllehet a 2016/631, a 2016/1388 és a 2016/1447 rendelet célja a hálózatok összekapcsolására vonatkozó harmonizált szabályok megállapítása, e rendeletek nem irányulnak arra, hogy módosítsák a 2009/72 irányelv 37. cikke (6) bekezdésének a)–c) pontjában és (9) bekezdésében, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (6) bekezdésének a)–c) pontjában és (9) bekezdésében meghatározott hatásköri szabályokat, sem pedig az, hogy mentesítsék a tagállamokat az e rendelkezések átültetésére irányuló kötelezettség alól.
- 115 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a Belga Királyság – mivel nem ültette át megfelelően a 2009/72 irányelv 37. cikke (6) bekezdésének a)–c) pontját és (9) bekezdését, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (6) bekezdésének a)–c) pontját és (9) bekezdését – nem teljesítette a 2009/72 és a 2009/73 irányelvből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

- 116 A Bíróság eljárási szabályzata 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 117 A Belga Királyságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (tizedik tanács) a következőképpen határozott:

1) A Belga Királyság nem teljesítette a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/54/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvből, valamint a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvből eredő kötelezettségeit, mivel nem ültette át megfelelően a következő rendelkezéseket:

- a 2009/72 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontját és a 2009/73 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontját;
- a 2009/72 irányelv 37. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontját és a 2009/73 irányelv 41. cikke (4) bekezdésének a) és b) pontját, valamint
- a 2009/72 irányelv 37. cikke (6) bekezdésének a)–c) pontját és (9) bekezdését, valamint a 2009/73 irányelv 41. cikke (6) bekezdésének a)–c) pontját és (9) bekezdését.

2) A Bíróság a Belga Királyságot kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások